

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Дагестан

Администрация МР «Магарамкентский район»

МКОУ "Бут- Казмалярская СОШ"

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО

учителей нач. классов

А.К.Исмаилова

Протокол №01 от «24» 08
2023 г.

СОГЛАСОВАНО

Заместитель директора

М.Э.Мамедяров

УТВЕРЖДЕНО

Директор

Ф.С.Абдуллаев

Приказ №55 от «28» 08
2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

(ID 5175620)

учебного предмета

«Литературное чтение на родном(лезгинском) языке»

для обучающихся 1 класса

Учитель: Аливердиева З.Ш

Бут-Казмаляр 2023

	а, и, у, е, о, я, ю, ё, ы, уь, э, м, л, н, ш, с, р, в, з, х, ф, к, г, б, й, т, п, д, ж, ч, ц, ъ, ь, гъ, къ, хъ, гь, хь, къ, к1, п1, т1, ц1, щ тикрарун. Жуван алакьунриз къимет гун.
27 – тарс. Лезги ч1алан алфавит. Лезги ч1алан алфавит дуьз лугьун.	Лезги ч1алан вири гьарфар дуьз лугьун. Алфавит к1елун. Лезги ч1алан алфавитдин къадар лугьун. Жуван алакьунриз къимет гун.

К1ЕЛУНИН ТЕМАТИКАДИН ПЛАНИРОВАНИЕ I КЛАСС

(6 сят)

Тематикадин планирование	Аялрин к1валахдин характеристика
Тарсуниз гьахьун.	
Литературадай к1елун учебникдихъ галаз танишарун. Учебникда авай лишанрин метлебрин гъавурда тун. Учебникдин мана. Словарь.	Учебникдай кьил акъудиз хьун. Учебникда ганвай кьилерай герек кьил жагъурун. Ктабда авай лишанрин метлебрин гъавурдик кваз хьун. Мана-метлебдин гъавурдик кваз хьун. Словардай тийижир гафар жагъурун.
Гатфар .	

<p>Гатфарихъ тѣбиатдин шикилрикай ва Дагъустандин тѣбиатдин гуьрчегвилерикай: багда, чуьлда, тама гатфар алукуникай, гъайванринни къушарин уьмуьрдикай, сифте цуькверикайни пешерикай, инсандин зегъметдикай, аялрин гатфарин къугъунрикай туьклуьрнавай гъикаяяр, шиирар, мисалар, мискIалар.</p>	<p>Разделдин мана тайинарун. КIелай текстиниз талукъ суалриз жавабар гун. Шикилриз килигна текстинин мана-метлеб хълагъун. Къилдин текстенриз къилер гун, абурун мана ачухарун. КIелунин игътияжвили вердишвилер кутун, таниш ктабар амайбурувай чара авун. Яб гайи эсердин геройрин тIварар лугъун; кIелай эсеррай гафар, келимаяр чIала, рахунра ишлемишун. Тѣбиатдикай, гатфарикай, гъайванрикай, къушарикай гъвечли шиирар хуралай чирун ва абур кIевиз ва эсер ийидайвал кIелун. Рахунрин къетIенвилерихъ (гафар дуьз ва бес къадарда кIевиз лугъун, рахунин ериш) галаз танишарун. <i>Гуьзетунар.</i> Гъаваяр чими хъун, живер цIурун, тарари тIур авун, пеш ахъаюн, къушар хтун, гатфарихъ инсанрин зегъметдин винел гуьзетунар туху Жув ахтармишун ва жува-жуван агалкъунриз къимет гун. Тѣбиатдин экскурсия къиле тухун.</p>
--	--

Чи хизан .

<p>Дидедиз, бубадиз, хзанриз, аялриз бахшнавай, диде-бубадиз куьмек гуниз, жувалай чIехибуруз гуьрмет авуниз, гъвечлибурухъ гелкъуьниз, кIвале авай чIехибурун зегъметдиз, юлдашриз, кIелзавай аялрин дуствилиз талукъарнавай шиирар, гъикаяяр.</p>	<p>Разделдин мана тайинарун. КIелай текстиниз талукъ суалриз жавабар гун. Шикилриз килигна мана-метлеб хълагъун, къилдин текстенрин къилер гун, абурун мана ачухарун. Яб гайи эсеррин тIварар лугъун; кIелай эсеррай тIварар, келимаяр чIала, рахунра ишлемишун. КIелай эсерар ишлемишиз, жуван хизандикай, кIвале авай чIехибурун зегъметдикай, абуруз гуьрмет авуникай суьгъбет авун. Жув ахтармишун ва жува-жуван агалкъунриз къимет гун.</p>
---	---

Зи дустар .

<p>Дустарикай, дустарин уьмуьрдикай, кIвалахдикай, абурун дуствиликайни юлдашвиликай; хъсан ва пис къилихрикай, гъакъкъи юлдашрикай кхъенвай шиирар, гъикаяяр, баснияр.</p>	<p>Разделдин мана тайинарун. Гъикаядин текстинин мана галай-галайвал ван акъудна жува-жуваз кIелун. КIелунин ериш, дуьзвал, эсерлувал са къадар артух авун. Лазим тир пауза хуьн. Гъикаядин текстинин мана-метлеб галай-галайвал ва тикрарунар квачиз тамамдиз ахъаюн. Гъикаядин къатI жува давамарун. КIелай текстиниз талукъ суалриз жавабар гун.</p>
---	--

Жуван дустуникай, адан уьмуьрдикай, хьсан ва пис кьилихрикай **суьгьбет авун.** Дустуни авур к'валахдин, кардин гьавурда тун. Шиирар хуралай лугьун.

ГЪАЙВАНАР ВА КЪУШАР .

Гъайванрикайни къушарикай, абурун уьмуьрдикай шиирар ва махар. Гъайванрихъ ва къушарихъ галаз рафтарвилер, абурун къайгъударвал авун къалурзавай эсерар.

Разделдин мана **тайннарун.** К'елай материалдиз талуьк суалриз жавабар гуз **алакъун.** Текстинин паяриз ганвай шикилра вуч аватла, гьадакай жуван гафаралди суьгьбет ийиз **алакъун.** Муаалимдиз суалриз жавабар гунин рекьелди к'елай текстинин мана-метлеб хьлагьиз **алакъун.** Мах ахъайиз алакьунва ана иштиракзавайбурун кьилихриз, гьеректриз **къимет гун.** К'ел авур текстинихъ галаз алакьалу яз, жуваз акур крарикай, кьилел атай вакъиадикай гьвечли гьикая ахъайиз **алакъун.**

МАХАР .

Гъайванрикай лезги ва я уьлкведин маса халкъарин махар.

Разделдин мана **тайннарун.** Т'варц'лиз, шикилриз килигна лазим ктаб **хкягьун.** Ктабрин выставкадихъ, к'елун меслят къалурнавай ктабрин т'варар авай плакатдихъ галаз **таниш хьун.** Текст гьавурдик кваз дуьз, ачухдиз ва лазим тир къван к'леви ванцелди **к'елун.** Шикилдин пландин бинедаллаз мах галай-галайвал **суьгьбет авун.** Махунин мана-метлебдай суалриз **жавабар гун.** Махунин геройриз, иштиракзавай ксарин к'валахриз **къимет гун,** абурун хесетар ачухарунин гафар ва ибараяр **жагьурун.** К'елай эсерриз план **туьк'уьрун;** адан мана-метлеб куьруьдаказ **ахъай хьувун.** Сада-сadan (юлдашдин) к'елунар **ахтармишун** ва жуван агалкъунриз **къимет гун.**

ТЕМАТИКАДИН ПЛАНИРОВАНИЕ

1 - КЛАСС

Вири санал 33 сят.

<p>Тематикадин планирование</p>	<p>Аялрин к1валахдин характеристика</p>
<p style="text-align: center;">К1елун</p>	
<p>1 -тарс. (3 - чин). «Букварь» - сад лагъай учебник. «Букварда» ишлемишнавай лишанрин метлебар ва ктабдин элементар (жилдер, чинар, шикилар, форзац). Тарсуна жув тухунин къайдаяр. Учебникдихъ галаз к1валахдай къайдаяр.</p>	<p>Учебник вилив хуьн. Учебникдин (жилдер, чинар, шикилар, форзац) элементрихъ танишарун. Учебникда ишлемишнавай лишанрихъ галаз танишарун, гъар са лишандин метлебдин гъавурда тун ва «Букварь» учебникда абуру гъихътин чка къазват1а гъавурда тун. Учебдихъ галаз гъик1 гелкъвена к1андат1а гъавурда тун: ктабдин чинар мукъаятдиз ахъаюн, къвеч1илар тавун, ктабдин юкъва чар (закладка) тун ва мсб. И къайдаяр «Букварь» учебникдихъ галаз к1валахдайла ишлемишун. Жув тарсуна гъик1 тухудат1а (дуьз ацукъун, жаваб гудайла гъил хкажун, жаваб гудайла къарагъун, к1евиз ва ачухдиз жаваб гун, муаллимдихъ яб акалун ва адан тапшуругъар тамамарун, юлдашдин жавабрихъ яб акалун) чирун ва вилив хуьн.. Чирвилерин йикъакай суьгъбетар авун. Чирвилери инсандин уьмуьрда ч1ехи чка къуникай лугъун.</p>
<p>(4 - 5 чинар). Сивин ва кхьинрин ч1ал. Предложение. Сифте яз школадиз атуникай. К1елунрикай мисалар: Тарсуна жув тухунин къайдаяр. Дестеда (групнада) к1валахунин къайда.</p>	<p>Практикадин рекъай рахунрин ч1ал (лугъунин, яб акалунин) ва кхьинрин ч1ал (кхьинар, к1елун) къат1униз хъун. Школада ва тарсуна герек зат1ар лугъун ва хордалди муаллимдихъ галаз лугъун. Гафар кваз предложенияр туьк1уьрун. Шикилдай суьгъбет туьк1уьриз алакъун. Суьгъбетдиз къил гун. Суьгъбетдай предложенияр чара ийиз чирун. Предложенияр гафариз чара ийиз алакъун. Гафар слогриз чара ийиз алакъун. Шикилдай суалриз жавабар гун. Инсандин уьмуьрда к1елунрикай, рахунар авун, мисалар гъун. Рахунирин этикет вилив хуьн. Масабур уьч лугъузват1а дикъетдаказ яб акалун, рахазвайдан гаф ат1ун тавун. Муаллимдин суалриз жаваб гун. Юлдашдиз школадикай жуван фикирар лугъун. Тарсуна жуван к1валахдин</p>

<p>Рахунрин кьайдайрихъ галаз танишвал: салам гун, салам кьун, сагърай лугъун. Инсандин уьмуьрда чирвилерин чка.</p>	<p>нетижайриз кьимет гун.</p>
<p>(6 – 7 чинар) Гаф. Клелунрикай мисалар ва мисклалар. Тарсуна жув тухунин кьайда. Группадихъ галаз кваллах тухунин кьайда. Предложенидихъ, гафунихъ галаз танишвал. Рахунар предложенийриз, предложенияр гафариз, гафар слогриз чара авун.</p>	<p>Шикилриз килигун. Ганвай затларин тварар лугъун ва гуьгъуьнлай муаллимдихъ галаз хордалди лугъун. Затлар кваз предложенияр туьклуьриз алакьун. Ганвай шикилрай затлар группайриз паюн. Шикилдай суьгъбет туьклуьрун. Суьгъбетдиз кьил гун. Суалриз жавабар гун. Сюжет авай шикилдай суьгъбет туьклуьриз алакьун. Суьгъбетдиз кьил гун. Суьгъбетдай предложенияр чара авун. Предложенийрай гафар чара авун. Гафар слогриз паюн. Гафара слогрин кьадар тайинарун.</p>
<p><u>2- тарс.</u> (8 – 9 чинар). Предложение ва гаф. Предложенидихъ ва гафунихъ галаз танишвал. Предложенидай гафар чара авун. Гаф ва предложение кьатлуниз хьун. Гафунин мана чир хьун. Рахунар предложенийриз, предложенияр гафариз, гафар слогриз чара авун. Схема чир хьун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Шикилда ганвай затларин тварар лугъун. Затлар группайриз паюн. Затлар слогриз паюн. Слогрин кьадар тайинарун. Затларин тварар муаллимдихъ галаз хордалди лугъун. Затларикай предложенияр туьклуьриз алакьун. Суьгъбет туьклуьрун ва адаз кьил гун. Шикилрихъ галаз таниш хьун. Шикилрай суьгъбет туьклуьрун. Суьгъбетдиз кьил гун. Суьгъбетда предложенийрин кьадар тайинарун. Предложенида гафарин кьадар чара авун. Гафара слогрин кьадар тайинарун. Суалриз жавабар гун.</p>

<p>Гигенадин кьайдаяр вилив хуьн.</p>	<p>куьмекдалди суалриз жавабар гун. Гигиенадин кьайдайрихь галаз таниш хьун.</p>
<p>3- тарс. (20 - чин). Ачух [а] сес, А, а гьарфар. Печатдин ва цларцин гьарфар. Чехи ва гьвечли гьарфар. «Гьарфарин кассади хь» танишарун. Сюжет авай шикилрай гьвечли суьгьбет туьклуьрун.</p>	<p>Шикилрихь галаз таниш хьун. Сюжет авай шикилдай суалриз жавабар гун. Схемайрихь галаз к'валахун. Схемайра ганвай затлар группайриз паюн. Схемайра чара авунвай [а] сес кьалурун. А, а гьарфарин чеб-чпиз ухшарвал ва тафаватлувал тайинарун, чеб-чпивай анжах еке ва гьвечли вилиз килигна чара жедайди кьалурун. Муаллимди [а] сес сивяй гьикI акьатзаватIа кьалурун ва хордалди аялрив лугьуз тун. Гаф лугьудайла ана авай [а] сес чара авун ва адан кьетленвилер гуьзетун. Афни гафунай [а] сес чара авун, гафуна адан чка тайинарун (сифте кьиле). Схемадай сифте кьиле, юкьва ва эхирда [а] сес авай гафар жагьурун ва лугьуз тун. Схемада ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганватIа кьалурун. Печатный, чехи ва гьвечли А, а гьарфар чир хьун. Гафар слогралди к'елун, абурун кьадар тайинарун. Сюжет авай шикилдай суьгьбет туьклуьрун, адаз кьил гун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Чирай А, а гьарфарин чка «Гьарфарин кассадай» тайинарун.</p>
<p>(21 - чин). Ачух [и] сес, И, и гьарфар. Сес сивяй акьудунин кьетленвилер, адан характеристика. печатдин ва цларцин гьарфар. Чехи ва гьвечли гьарфар. «Гьарфарин кассади хь» танишарун. Сюжет авай шикилрай</p>	<p>Шикилрихь галаз таниш хьун. Сюжет авай шикилдай суалриз жавабар гун. Схемайрихь галаз к'валахун. Затларин т'варар лугьун. Абурукай предложенияр туьклуьрун. Схемайра ганвай затлар группайриз паюн. Схемайра чара авунвай [и] сес кьалурун ва характеристика гун. [и] сес чеб-чпиз ухшарвал ва тафаватлувал тайинарун, чеб-чпивай анжах еке гьвечли вилиз килигна чара жедайди кьалурун. [и] сес сивяй акьуддайла, сив дардаказ ахъа хьун, амма нефес азаддиз акьатун. Муаллимди [и] сес сивяй гьикI акьатзаватIа кьалурун ва хордалди аялрив лугьуз тун. Гаф лугьудайла ана авай [и] сес чара авун (т'иб, итим, ч'иж) ва адан кьетленвилер гуьзетун. Сес сивяй дуьз акьудиз тун. Ичер гафунай [и] сес чара авун, гафуна адан чка тайинарун (сифте кьиле). Схемадай сифте кьиле, юкьва ва эхирда [и] сес авай гафар жагьурун ва лугьуз тун.</p>

<p>(10 – 11 чинар). Слог. Гафар слогриз паюн. Гафара слогрин къадар тайинарун. Схема анализ авун. Сюжет авай шикилдай жуван гуьзетунралди суьгьбет туьклуьриз алакьун. Зегьметдин алатар, емишар, майваяр. Зегьметдал рик1 хьун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Ганвай затларин т1варар лугьун. Гафар слогриз паюн. Гаф слогралди лугьун. Гафуна слогрин къадар тайинарун. Схемайриз фикир гун. Схемада ачух сес ва ачух тушир сес гьи рангуналди ганват1а чир хьун. Схемада гаф гьихьтин сесинилай (ачух ва ачух тушир) башламишзават1а къалурун. Гафуна ачух сесер шумуд ават1а тайинарун. Ачух тушир сесер шумуд ават1а тайинарун. Са слогдин, къве слогдин ва са шумуд слогдин гафар жагьурун. Ганвай гафар группайриз паюн (емишар, майваяр, зегьметдин алатар ва мсб.). Затларикай предложенияр туьклуьрун. Предложеныйрай гафарин къадар чара авун. Слогриз паюн ва слогрин къадар чир хьун. Суьгьбет туьклуьрун, суьгьбетдиз къил гун. Суалриз жавабар гун. Тарсуна жуван алакьунриз къимет гун.</p>
<p>(12 – 15 чинар). Сесер. Гафуна авай сесер. Ачух ва ачух тушир сесер. Гафунай сесер чара авун. Ачух ва ачух тушир сесер, абурун къет1енвилер. Жуван гуьзетунралди сюжет авай шикилрай гьвеч1и суьгьбетар туьклуьрун. Аялрин дуствал. Чи куьмекчияр.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Затларин т1варар лугьун. Затларин т1варар группайриз паюн. Предложенияр туьклуьрун. Предложеныйрин интонациядиз фикир гун. Суьгьбет туьклуьрун ва адаз къил гун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Сюжет авай шикилрай суьгьбет туьклуьрун ва адаз къил гун. Тебиатдикай ва дуствиликай жуван фикирар лугьун. Гаф анализ авун; слогрин къадар, гафуна авай сесерин къадар, гьар са слогда шумуд сес ават1а тайинарун, гафуна авай сесер галай-галайвал лугьун ва чара авун. Ачух ва ачух тушир сесерин къет1енвилер лугьун. Ачух ва ачух тушир сесер чеб чпивай къатлуниз хьун. Ачух сесини гьик1 слог арадал гьизват1а гуьзетун. Муаллимдин куьмекдалди ихьтин фикирдал атун: ачух сесери слогар арадал гьун. Ван жезвай ва сивяй акъатзавай тегьердиз килигна, сесер сад-садакай чара ийиз алакьун. Жуьтдиз къвалахун: шикилдай сада-садаз суалар гун, юлдашдин жавабдихъ дикъетдивди яб акалун, ганвай темадай санал фикирар лугьун ва суьгьбет туьклуьрун.</p>
<p>(16 – 19). Слог арадал гьун. Гафунай къилдин сесер (ачух ва ачух тушир) чара авун. Сюжет авай шикилрай суьгьбет туьклуьрун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Затларин т1варар лугьун ва абур слогриз чара авун. Гафара слогрин къадар къалурун. Ачух ва ачух тушир сесер чара авун, ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганват1а къалурун. Гафарикай предложенияр туьклуьрун ва интонациядалди лугьун. Шикилдай суьгьбет туьклуьрун. Суьгьбетдиз къил гун. Суьгьбет предложеныйриз, предложенияр гафариз, гафар слогриз чара авун. Ачух ва ачух тушир сесер къатлуниз хьун; ачух сесери слог арадал гьун. Муаллимдин</p>

<p>4- тарс. (23 - чин). Ачух тушир [м] сес, М, м гьарфар.</p> <p>Цийи гьарф квай гафар к1елун. Куьруь предложенияр к1елун. Шикилдай суьгьбет туьк1уьрун. Зи хуьр.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Гафунай [м] сес чара авун ва адаз характеристика гун. М, м гьарфарин чеб-чпиз ухшарвал ва тафаватлувал тайинарун, чеб-чпивай анжах еке ва гьвеч1ивилиз килигна чара жедайди къалурун. [М] сес сивяй гьик1 акъатзават1а къалурун. Аялрив хордалди лугъуз тун. Схемайрихъ галаз к1валахун. Схемайра м гьарфуни чка (сифте кьиле, юкьва ва эхирда) тайинарун. Зат1арин т1варар лугъун. Зат1арикай предложенияр туьк1уьрун. Гафара цийи гьарф чир хьун. Чирай гьарф квай слогар к1елун. М, м гьарфарин чка «<i>гьарфарин кассадай</i>» тайинарун. Схемада ачух ва ачух тушир гьарфар гьи рангуналди ганват1а къалурун. М гьарф квай гафар жува лугъун, гафуна адан чка (сифте кьиле, юкьва, эхирда) тайинарун. Предложенияр интонациядалди, пауза аваз к1елун. Шикилдай суьгьбет туьк1уьрун. Суьгьбетдиз кьил гун. Суьгьбет жуван гафаралди лугъун. Тема тайинарун. «Зи хуьр» темадай суьгьбет туьк1уьрун.</p>
<p>(24 - чин). Ачух тушир [л] сес, Л, л гьарфар.</p> <p>Цийи гьарф квай гафар ва предложенияр к1елун. Предложенияр интонациядалди паузаяр хвена к1елун. Шикилдай текст туьк1уьрун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Гафунай цийи [л] сес чара авун, адаз характеристика гун, гьарфуналди къалурун, гафара цийи сесер чирун, чирай гьарф квай гафар ва слогар к1елун, ат1ай гьарфарикай цийи гьарф акъудиз тун. Л, л гьарфарин чеб-чпиз ухшарвал ва тафаватлувал тайинарун, чеб-чпивай анжах еке гьвеч1ивилиз килигна чара жедайди къалурун. «<i>Гьарфарин кассада</i>» чирай гьар са гьарфуни чка тайинарун. Сесинин винел к1валах тухун. Схемайрихъ галаз таниш хьун. Слогар к1елун. Слогра л гьарфуни чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва, эхирда). [Л] сес квай гафар гьарфарикай туьк1уьрун (<i>лам, салам, фил</i>). Гафарикай предложенияр туьк1уьрун. Предложенияр интонациядалди лугъун. Ганвай гафар сифте слогралди, ахпа кк1ана к1елун. Гафар грунпайриз паюн. Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганват1а къалурун. Шикилдиз килигун. Шикилдин винел суьгьбет тухун. Текст жуван гафаралди лугъун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Текст ва шикил чеб-чпив кьазват1а гекъигун. Текстинин кьилин мана тайинарун. Суьгьбетдиз кьил гун. «<i>К1валин гьайванар</i>» темадай са гьвечли суьгьбет туьк1уьрун. Гьайванрихъ жув гьик1 гелкъвезват1а, ч1ехибуруз гьихьтин куьмекар гузват1а лугъун. Чирай гьарфар рик1ел хкун.</p>

<p>гъвечли суьгъбет туьклуьрун. Ачух сес [А] тикрарун.</p>	<p>Схемада ачух ва ачух тушир сесер гъи рангаралди ганватла къалурун. Печатдин, члехи ва гъвечли И, и гъарфар къатлуниз хьун. Гафар слограалди клелун, абурун къадар тайинарун. Сюжет авай шиклдай суьгъбет туьклуьрун, йисан гъи вахт ятла тайинарун. адаз къил гун. Жуван гафаралди суьгъбет авун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Чирай И, и гъарфунин чка «<i>Гъарфарин кассадай</i>» тайинарун. Ачух сесер [А, И] тикрарун.</p>
<p>(22 - чин). Ачух [у] сес, У, у гъарфар. Сес сивяй акъудунин къетлевилер, адан характеристика. Печатдин ва цларцин гъарфар. «<i>Гъарфарин кассадахъ</i>» танишарун. Сюжет авай шиклрай гъвечли суьгъбет туьклуьрун. Ачух сесер [А], [И] тикрарун.</p>	<p>Шиклрихъ галаз таниш хьун. Сюжет авай шиклрай суалриз жавабар гун. Схемайрихъ галаз кIвалахун. Затларин тIварар лугьун. Абурукай предложенияр туьклуьрун. Схемайра ганвай затлар группайриз паюн. Схемайра чара авунвай у сес къалурун ва характеристика гун. У, у гъарфарин чеб-чпиз ухшарвал ва тафаватлувал тайинарун, чеб-чпивай анжах еке ва гъвечли вилиз килигна чара жедайди къалурун. [У] лугьудайла, плузарар кIватI жедайди ва къаргъу хьиз вилик экъис жедайди лугьун, [у] сес са къадар чIугуна хьиз лугьун. Муаллимди [у] сес сивяй гъикI акъатзаватла къалурун ва хордалди муаллимдихъ галаз лугьун. Гаф лугьудайла ана авай [у] сес чара авун (кIута, устлар, кума) ва адан къетленвилер гуьзетун. Сес сивяй дуьз акъудиз тун. УстIар гафунай [у] сес чара авун, гафуна адан чка тайинарун (сифте киле). Схемадай сифте киле, юкъва ва эхирда [у] сес авай гафар жагъурун ва лугьуз тун. Схемада ачух ва ачух тушир сесер гъи рангаралди ганватла къалурун. Печатдин, члехи ва гъвечли У, у гъарфар къатлуниз хьун. Гафар слограалди клелун, абурун къадар тайинарун. Сюжет авай шиклдай суьгъбет туьклуьрун ва адаз къил гун. Жуван гафаралди суьгъбет авун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Чирай У, у гъарфунин чка «<i>Гъарфарин кассадай</i>» тайинарун.</p>

<p>(25 - чин). Ачух тушир [н] сес, Н, н гьарфар.</p> <p>Цийи гьарф квай гафар ва предложенияр келун. Предложенияр интонациядалди паузаяр хвена келун. Шикилдай текст туьклуьрун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Гафунай цийи сес чара авун, адаз характеристика гун, гьарфуналди къалурун, гафара цийи сесер чирун, чирай гьарф квай гафар ва слогар келун, атлай гьарфарикай цийи гьарф акъудиз тун. Слогар сад-садахъ гилигун, атлай слогрикай гафар туьклуьрун. «Гьарфарин кассадай» чирай гьар са гьарфуни чка тайинарун. Н, н гьарфарин чеб-чпиз ухшарвал ва тафаватлувал тайинарун, чеб-чпивай анжах еке ва гъвечливизилиз килигна чара жедайди къалурун. Сесинин винел кваллах тухун. Схемайрихъ галаз таниш хьун. Слогар келун. Слогра н гьарфуни чка тайинарун (сифте кыле, юкьва, эхирда). [н] сесиникай гафар туьклуьрун (нек, нини, ини) ва абурун чка тайинарун. Гафарикай предложенияр туьклуьрун. Предложенияр интонациядалди лугьун. Суалдин ишара квай предложенияр туьклуьрун. Ганвай гафар сифте слогралди, ахпа клана келун. Гафар группайриз паюн. Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганватла къалурун. Шикилдиз килигун. Шикилдин винел сугьбет тухун. Текст жуван гафаралди лугьун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Текст ва шикил чеб-чпив къазватла гекъигун. Текстинин кылин мана тайинарун. Сугьбетдиз кыл гун. «Нехир хтана» темадай са гъвечли сугьбет жува туьклуьрун. Гьайванрихъ жув гьикл гелкъвезватла, чехибуруз гьихьтин куьмекар гузватла лугьун. Чирай гьарфар рикел хкун. Ганвай гафар атлай гьарфарикай туьклуьрун ва абур келун.</p>
<p>5- тарс. (26 – чин). Ачух тушир [ш] сес, Ш, ш гьарфар.</p> <p>Цийи гьарф квай гафар ва предложенияр келун. Предложенияр интонациядалди паузаяр хвена келун. Шикилдай текст туьклуьрун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Гафунай цийи сес чара авун, адаз характеристика гун, гьарфуналди къалурун, гафара цийи сесер чирун, чирай гьарф квай гафар ва слогар келун, атлай гьарфарикай цийи гьарф акъудиз тун. Сес сивай дуьз акъудиз тун. Ш, ш гьарфарин чеб-чпиз ухшарвал ва тафаватлувал тайинарун, чеб-чпивай анжах еке ва гъвечливизилиз килигна чара жедайди къалурун. Слогар сад-садахъ гилигун, атлай слогрикай гафар туьклуьрун. «Гьарфарин кассадай» чирай гьар са гьарфуни чка тайинарун. Сесинин винел кваллах тухун. Схемайрихъ галаз таниш хьун. Слогар келун. Слогра ш гьарфуни чка тайинарун (сифте кыле, юкьва, эхирда). [ш]</p>

	<p>сесиникай гафар туькӀуьрун (шал, аш, лаш) ва абурун чка тайинарун. Гафарикай предложенияр туькӀуьрун. Предложенияр интонациядалди лугьун. Суалдин ишара квай предложенияр туькӀуьрун. Ганвай гафар сифте слогралди, ахпа клана кӀелун. Гафар группайриз паюн. Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганватӀа къалурун. Шикилдиз килигун. Шикилдин винел суьгьбет тухун. Текстиниз къил гун. Текст жуван гафаралди лугьун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Текст ва шикил чеб-чпив къазватӀа гекьигун. Текстинин къилин мана тайинарун. Суьгьбетдиз къил гун.</p> <p>«Шад аялар» темадай са гьвечӀи суьгьбет жува туькӀуьрун.</p> <p>Чирай (а, и, у, м, л, н) гьарфар рикӀел хкун. Ганвай гафар атӀай гьарфарикай, атӀай слогрикай туькӀуьрун ва абур кӀелун.</p>
<p>(27 – 28 чинар). Ачух тушир [с] сес, С, с гьарфар.</p> <p>Слогралди кӀелун. ЦӀийи гьарф квай слогар кӀелун. ЦӀийи гьарф квай гафар кӀелун. Куьруь предложенияр квай текст кӀелун. Мукьва гафарин винел гуьзетунар тухун. Чи къугьунар ва адетар.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Гафунай цӀийи сес чара авун, адаз характеристика гун, гьарфуналди къалурун, гафара цӀийи сесер чирун, чирай гьарф квай гафар ва слогар кӀелун, атӀай гьарфарикай цӀийи гьарф акьудиз тун. Слогар сад-садахъ гилигун, атӀай слогрикай гафар туькӀуьрун. Сес сивяй дуьз акьудиз тун.</p> <p>«Гьарфарин кассадай» чирай гьар са гьарфунин чка тайинарун. Сесинин винел кӀвалах тухун. Схемайрихъ галаз таниш хьун. Слогар кӀелун. С, с гьарфарин чеб-чпиз ухшарвал ва тафаватлувал тайинарун, чеб-чпивай анжах еке-гьвечӀивилиз килигна чара жедайди къалурун. Слогра-с гьарфунин чка тайинарун (сифте-къиле, юкъва, эхирда). [С] сесиникай гафар туькӀуьрун (серг, аса, Муса) ва абурун чка тайинарун. Гафарикай предложенияр туькӀуьрун. Ганвай схемайрай предложенияр туькӀуьрун. Суалдин ишара квай предложенияр туькӀуьрун. Предложенияр интонациядалди кӀелун. Текст слогралди кӀелун. Гафар группайриз паюн. Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганватӀа къалурун. Шикилдиз килигун. Шикилдин винел суьгьбет тухун. Текст кӀелун. Текст жуван гафаралди лугьун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Текст ва шикил чеб-чпив къазватӀа гекьигун. Текстинин къилин мана тайинарун. Суьгьбетдиз къил гун. «Чи къугьунар» ва я «Чи адетар» темадай са гьвечӀи суьгьбет жува туькӀуьрун.</p>

	<p>Чирай гьарфар (а, и, у, м, п, н, ш) риклел хкун. Ганвай гафар атлай гьарфикай, атлай слограикай туькљуьрун ва абур кълелун.</p>
<p>б – тарс. (29-30 чинар). Ачух тушир [р] сес, Р, р гьарфар.</p> <p>Слогралди кълелун. Цийи гьарф квай слогар кълелун. Цийи гьарф квай гафар кълелун. Куьруь предложенияр квай текст кълелун. Мукьва гафарин винел гуьзетунар тухун. Зегьметди инсандал абур гьида.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Гафарай цлийи сесер чара авун, Сесинин винел кълвалахун, характеристика гун. Р, р гьарфарин чеб-чпиз ухшарвал ва тафаватлувал тайинарун, чеб-чпивай анжах еке-гъвечливиз килигна чара жедайди кълалурун. Слогар кълелун. Слогра цлийи гьарфунин чка (сифте кьиле, юкьва, эхирда) тайинарун. Сес сивяй дуьз акъудиз тун. Предложенияр слогралди кълелун. Предложенияр давамарун. Схемадиз килигна предложенияр туькљуьрун. Хордалди ва кьилди-кьилди слогар лугьун. Ганвай гафикай предложенияр туькљуьрун. Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганватла тайинарун. Са слогдин ва кьве слогдин гафар кълелун. Чирай гьарф квай гафар ва слогар кълелун. Сюжет авай шикилдай суьгьбет туькљуьрун. Текст ван акъудна кълелун. Текст ва шикилар чеб-чпихъ кьазватла гекъигун. Текстинин манадиз килигна муаллимдин суалриз жавабар гун. Текстини кьилин мана ачухарун. Мисалдин манадин гъавурда тун. «Гьарфарин кассада» цлийи гьарфунин чка тайинарун. Чирай гьарфар тикрарун. «Зегьметди инсандал абур гьида» кьил гана суьгьбет туькљуьрун.</p>
<p>(31- чин). Ачух тушир [в] сес, В, в гьарфар.</p> <p>Слогралди кълелун. Цийи гьарф квай слогар кълелун. Цийи гьарф квай гафар кълелун. Куьруь предложенияр квай текст кълелун. Предложенияр интонациядалди ва пауза</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Гафарай цлийи сесер чара авун, сесинин винел кълвалахун, характеристика гун. Гафарай цлийи сесер чирун, чирай гьарфарай слогар ва гафар кълелун. Суьгьбет авун ва суалриз жавабар гун. Гафар слогралди кълелун. Гафара чирзавай гьарфунин чка (сифте кьиле, юкьва, эхирда) тайинарун. Сес сивяй дуьз акъудиз тун. Гафикай предложенияр туькљуьрун. Ганвай предложенийрик гафар кухтун ва абур слогралди кълелун. Текст слогралди кълелун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Шикилдай суьгьбет туькљуьрун. Текстинин кьилин мана тайинарун. Текстиниз кьил-гун. Текст жуван гафаралди лугьун. «Гьарфарин кассада» цлийи гьарфунин чка тайинарун. Чирай гьарфар тикрарун.</p>

<p>аваз к1елун. Бубадин куьмекчияр.</p>	
<p>(32- чин). Ачух тушир [в] сес, В, в гъарфар (давамарун). Слогралди к1елун. Ц1ийи гъарф квай слогар к1елун. Ц1ийи гъарф квай гафар к1елун. Куьруь предлженияр квай текст к1елун. Предложенияр интонациядалди ва пауза аваз к1елун. Суваран сувар.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [В] сес чирун. [В] сес квай слогар ва гафар к1елун. Ганвай гафар сесериз анализ авун ва [в] сес чара авун. [В] сес сивяй гьик1 акъудун лазим ят1а аялриз къалурун. Гафар слогриз паюн. Гафар ат1ай гъарфикай туьк1уьриз к1елун. Гафара [в] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва, эхирда). Схемада ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганават1а къалурун. Текст к1елун. Предложенияр давамарун. Текстинин кьил адан манадихъ къазват1а гекъигун. Текстинин мана ачухарун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Шикилдай суьгьбет туьк1уьрун. Текстинин кьилин мана тайинарун. Текстиниз къил гун. Текст жуван гафаралди лугъун. «Гъарфарин кассада» ц1ийи гъарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай а, и, у, м, л, н, ш, с, р, в гъарфар тикрарун.</p>
<p>7- тарс (33 – 34 чинар). Ачух тушир [з] сес, З, з гъарфар.</p> <p>Слогралди к1елун. Ц1ийи гъарф квай слогар к1елун. Ц1ийи гъарф квай гафар к1елун. Куьруь предложенияр кваз текст туьк1уьрун. Предложенияр интонациядалди ва пауза аваз к1елун. Бубани хтулар. Зулун йикъар.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [З] сес гафара чара авун, характеристика гун, гъарф къалурун, гафарай ц1ийи сес чир хьун, чирай гъарф квай слогар ва гафар к1елун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-къилди [з] сес лугъун. Сес сивяй дуьз акъудиз тун. Гафара [з] сесинин чка къалурун (сифте кьиле, юкьва, эхирда). Гафарикай предложенияр туьк1уьрун. Схемдиз килигна предложенияр туьк1уьрун. Суалдин предложенияр туьк1уьрун ва суалдин интонациядалди лугъун. Гафарал суалар эцигун. Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганват1а тайинарун. Шикилрай суьгьбет туьк1уьрун. Суьгьбетдиз къил гун. Суьгьбетдин кьилин мана тайинарун. Суьгьбет жуван гафаралди лугъун. Суьгьбет шикилдихъ къазват1а гекъигун. Суьгьбетдин суалриз жавабар гун. Жуван фикирар лугъун. «Гъарфарин кассада» ц1ийиз чирай гъарфунин чка тайинарун. Алатай гъарфар а, и, у, м, л, н, ш, с, р, в, з тикрарун.</p>

(35 - чин).
Ачух тушир [x] сес, X, x
гъарфар.

Цийи гъарф квай гафар кѐлун. Предложенияр ва куьруь текст кѐлун. Предложенияр интонациядалди кѐлун ва лишанриз килигна пауза хуьн.

Шикилрихъ галаз **таниш хьун.**
[X] сес гафара **чара авун, характеристика гун, гъарф къалурун, гафара цѐийи сес чир хьун,** чирай гъарф квай слогар ва гафар **кѐлун.** Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди **з лугьун.** Сес сивяй дуьз **акъудиз тун.**
Гафара **[x]** сесинин чка **къалурун** (сифте кьиле, юкьва, эхирда). Гафарикай предложенияр **туькѐуьрун.** Гафар слогриз паюн ва я гафар атлай гъарфарикай туькѐуьриз **кѐлун.** Схемдиз килигиз предложенияр **туькѐуьрун.** Предложенияр гафар кухтуна **кхьин.** Гафара кими гъарфар кухтуна **кхьин.**
Предложенияр интонациядалди **кѐлун.** Ганвай гафарикай предложенияр **туькѐуьрун.**
«Гъарфарин кассада» цѐийиз чирай гъарфунин чка **тайинарун.** Алатай гъарфар **тикрарун.**

8- тарс (36 - чин).
Ачух тушир [ф] сес, Ф, ф
гъарфар.

Цийи гъарф квай гафар кѐлун. Предложенияр ва куьруь текст кѐлун. Предложенияр интонациядалди кѐлун. Гафар группайриз паюн.

Шикилрихъ галаз **таниш хьун.**
[Ф] сес гафара **чар авун, характеристика гун, гъарф къалурун, гафара цѐийи сес чир хьун,** чирай гъарф квай слогар ва гафар **кѐлун.** Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди **[ф]** сес **лугьун.**
Гафара **[ф]** сесинин чка **къалурун** (сифте кьиле, юкьва, эхирда). Схемайра ачух ва ачух тушир **сесер гьи рангуналди ганват 1а тайинарун.** Гафарикай предложенияр **туькѐуьрун.** Гафар слогриз паюн ва я гафар атлай гъарфарикай туькѐуьриз **кѐлун.**
Предложенияр слогралди **кѐлун.** Слогрин къадар **тайинарун.**
Предложенияр интонациядалди **кѐлун.**
Ганвай гафарикай предложенияр **туькѐуьрун.** Гафар группайриз **паюн.**
«Гъарфарин кассада» цѐийиз чирай гъарфунин чка **тайинарун.** Алатай гъарфар **а, и, у, м, л, н, ш, с, р, в, з, х, ф** тикрарун.

(37 - чин).
Ачух тушир [к] сес, К, к
гъарфар.

Цийи гъарф квай гафар кѐлун. Предложенияр ва куьруь текст кѐлун. Предложенияр интонациядалди кѐлун.

Шикилрихъ галаз **таниш хьун.**
[К] сес гафара **чара авун, характеристика гун, гъарф къалурун, гафара цѐийи сес чир хьун,** чирай гъарф квай слогар ва гафар **кѐлун.** Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди **к** гъарф **лугьун.** Сес сивяй дуьз **акъудиз тун.**
Гафара **[к]** сесинин чка **къалурун** (сифте кьиле, юкьва, эхирда). Схемайра ачух ва ачух тушир **сесер гьи рангуналди ганват 1а тайинарун.** Гафарикай предложенияр **туькѐуьрун.** Гафар слогриз паюн ва я гафар атлай гъарфарикай туькѐуьриз **кѐлун.**
Предложенияр слогралди **кѐлун.** Слогрин къадар **тайинарун.**

<p>интонациядалди кӀелун. Гафар группайриз паюн. Тама.</p>	<p>Предложенияр интонациядалди кӀелун. Ганвай гафарикай предложенияр туькӀуьрун. Гафар группайриз паюн. Текст кӀелун. Текстинин кылин мана тайинарун. Текст жуван гафаралди лугьун. Текст шикилдихъ галаз къазватӀа гекъигун. Текстина ахъайнавай гьарфар кухтун хъувун. Суалриз жавабар гун. «Гьарфарин кассада» цӀийиз чирай гьарфунин чка тайинарун. Алатай гьарфар тикрарун.</p>
<p>(38 – чин). Ачух тушир [к] сес, К, к гьарфар (давамарун). ЦӀийи гьарф квай гафар кӀелун. Предложенияр ва куьруь текст кӀелун. Предложенияр интонациядалди кӀелун. Гафар группайриз паюн. Камилан кума.</p>	<p>Муаллимдихъ галаз хордалди ва кылди-кылди к гьарф лугьун. [К] сес сивяй дуьз акъудиз тун. Гафара [к] сесинин чка къалурун (сифте кыле, юкьва, эхирда). Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гы рангуналди ганватӀа тайинарун. Гафарикай предложенияр туькӀуьрун. Гафар слогриз паюн ва я гафар атӀай гьарфарикай туькӀуьриз кӀелун. Предложенияр слогралди кӀелун. Слогрин къадар тайинарун. Предложенияр интонациядалди кӀелун. Ганвай гафарикай предложенияр туькӀуьрун. Гафар группайриз паюн. Текст кӀелун. Текстинин кылин мана тайинарун. Текст жуван гафаралди лугьун. Текст шикилдихъ галаз къазватӀа гекъигун. Текстина ахъайнавай гьарфар кухтун хъувун. Суалриз жавабар гун. «Гьарфарин кассада» цӀийиз чирай гьарфунин чка тайинарун. Алатай гьарфар тикрарун.</p>
<p><u>9- тарс</u> (39 - чин). Ачух тушир [г] сес, Г, г гьарфар. ЦӀийи гьарф квай гафар кӀелун. Предложенияр ва куьруь текст кӀелун. Предложенияр интонациядалди кӀелун. Гафар группайриз паюн.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хъун. [г] сес гафараф чар авун, характеристика гун, гьарф къалурун, гафара цӀийи сес чир хъун, чирай гьарф квай слогар ва гафар кӀелун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кылди-кылди г гьарф лугьун. Сес сивяй дуьз акъудиз тун. Гафара [г] сесинин чка къалурун (сифте кыле, юкьва, эхирда). Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гы рангуналди ганватӀа тайинарун. Гафарикай предложенияр туькӀуьрун. Предложенияр эхирда пауза хъун. Гафар атӀай гьарфарикай туькӀуьриз кӀелун. Предложенияр слогралди кӀелун. Слогрин къадар тайинарун. Ганвай гафарикай предложенияр туькӀуьрун. Гафар группайриз паюн. Суьгьбет туькӀуьрун. Текстиниз кыл гун. Суьгьбетдин кылин мана тайинарун. Текст жуван гафаралди лугьун. Суалриз жавабар гун. Текст шикилдихъ галаз къазватӀа гекъигун.</p>

<p>Дидедин куьмекчияр.</p>	<p>«Гьарфарин кассада» цIийиз чирай гьарфунин чка тайинарун. Алатай гьарфар тикрарун.</p>
<p>(40 - 41 чинар). Ачух тушир [б] сес, Б, б гьарфар.</p> <p>ЦIийи гьарф квай гафарф кIелун. Предложенияр ва куьруь текст кIелун. Предложенияр интонациядалди кIелун. Зегьмет ва мадни зегьмет.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [Б] сес гафараф чар авун, характеристика гун, гьарф къалурун, гафара цIийи сес чир хьун, чирай гьарф квай слогар ва гафар кIелун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди б гьарф лугьун. Сес сивяй дуьз акьудиз тун. Гафара [б] сесинин чка къалурун (сифте кьиле, юкьва, эхирда). Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганватIа тайинарун. Гафар атIай гьарфарикай туькIуьриз кIелун. Гафар слогралди кIелун. Предложенияр слогралди кIелун. Предложенияр интонациядалди кIелун. Слогрин къадар тайинарун. Ганвай гафарикай предложенияр туькIуьрун. Гафар группайриз паюн. Текст слогралди кIелун. Текст интонациядалди кIелун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Текст шикилдихъ галаз къазватIа гекьигун. Шикилдай суьгьбет туькIуьрун. Суьгьбетдиз кьил гун. Суьгьбетдин кьилин мана тайинарун. Суьгьбет жуван гафаралди хьлагьун. Суалриз жавабар гун. «Гьарфарин кассада» цIийиз чирай гьарфунин чка тайинарун. Алатай гьарфар тикрарун.</p>
<p>10 – тарс (42 - чин). Ачух тушир [й] сес, Й, й гьарфар.</p> <p>ЦIийи гьарф квай гафарф кIелун. Предложенияр ва куьруь текст кIелун. Предложенияр интонациядалди кIелун. Дефис, занятIой ва эвер гунин лишанар ишлемишун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [Й] сес гафараф чар авун, характеристика гун, гьарф къалурун, гафара цIийи сес чир хьун, чирай гьарф квай слогар ва гафар кIелун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди й гьарф лугьун. Сес сивяй дуьз акьудиз тун. Гафара [й] сесинин чка къалурун (сифте кьиле, юкьва, эхирда). Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганватIа тайинарун. Гафар атIай гьарфарикай туькIуьриз кIелун. Гафар слогралди кIелун. Предложенияр слогралди кIелун. Предложенияр интонациядалди кIелун. Предложенияр интонациядалди кIелун. Слогрин къадар тайинарун. Ганвай гафарикай предложенияр туькIуьрун. Гафар группайриз паюн. Шикилдай суьгьбет туькIуьрун. Суьгьбетдиз кьил гун. Суьгьбетдин кьилин мана тайинарун. Суьгьбет жуван гафаралди хьлагьун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. «Гьарфарин кассада» цIийиз чирай гьарфунин чка тайинарун. Алатай а, и, у, м, л, н, ш, с, р,</p>

	<p>в, х, ф, к, г, б, й гьарфар тикрарун.</p>
<p>(43 - чин). Ачух тушир [т] сес, Т, т гьарфар.</p> <p>Цийи гьарф квай гафарф к1елун. Предложенияр ва куьруь текст к1елун. Предложенияр интонациядалди к1елун. Дефис, запятой ва эвер гунин лишанар ишлемишун. Бубадихъ галаз суьгьбет.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [Т] сес гафараф чар авун, характеристика гун, гьарф къалурун, гафара ц1ийи сес чир хьун, чирай гьарф квай слогар ва гафар к1елун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди т гьарф лугьун. Сес сивяй дуьз акьудиз тун.</p> <p>Гафара [т] сесинин чка къалурун (сифте кьиле, юкьва, эхирда). Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганват1а тайинарун. Гафар ат1ай гьарфарикай туьк1уьриз к1елун. Предложенияр слогралди к1елун. Предложенийрин эхирда пауза хуьн. Гафарин ва слогрин кьадар тайинарун.</p> <p>Ганвай гафарикай предложенияр туьк1уьрун. Гафар группайриз паюн. Текст к1елун. Текстиниз кьил гун. Текстинин кьилин фикир тайинарун. Текстина авай гафарал гьарфар гилиг хьувун. Текст жуван гафаралди суьгьбет авун. Муаллимдин суалриз жавабар гун.</p> <p>Шиир интонациядалди к1елун. Шикилдай аялрин кьугьунрикай суьгьбет туьк1уьрун. Суьгьбетдиз кьил гун. Суьгьбетдин кьилин мана тайинарун. Суьгьбет жуван гафаралди хьлагьун. Суьгьбет шикилдихъ кьазват1а гекьигун. Муаллимдин суалриз жавабар гун.</p> <p>«Гьарфарин кассада» ц1ийиз чирай гьарфуниин чка тайинарун. Алатай гьарфар тикрарун.</p>
<p>(44 - чин). Ачух тушир [т] сес, Т, т гьарфар (давамарун).</p> <p>Цийи гьарф квай гафарф к1елун. Предложенияр ва куьруь текст к1елун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [Т] сес гафара чара авун, характеристика гун, гьарф къалурун, гафара ц1ийи сес чир хьун, чирай гьарф квай слогар ва гафар к1елун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди т гьарф лугьун. Сес сивяй дуьз акьудиз тун.</p> <p>Гафара [т] сесинин чка къалурун (сифте кьиле, юкьва, эхирда). Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганват1а тайинарун. Гафар ат1ай гьарфарикай туьк1уьриз к1елун. Предложенияр слогралди к1елун. Слогрин кьадар тайинарун.</p>

<p>к1елун. Предложенияр ва куьруь текст к1елун. Предложенияр интонациядалди к1елун. Гафар гзафвилин къадарда ишлемишун. Духтурдин пеше.</p>	<p>сесер гьи рангуналди ганват1а тайинарун. Гафар ат1ай гьарфарикай туьк1уьриз к1елун. Гафар группайриз паюн. Гафар слогралди к1елун. Гзафвилин къадарда авай гафар к1елун. Предложенияр интонациядалди к1елун. Схемада ц1ийи гьарфуни чка (сифте кьиле, юкьва, эхирда) тайинарун. Сес сивяй дуьз акъудиз тун. Текст к1елун. Текстинин кьилин мана тайинарун. Текст пауза аваз к1елун. Текст шикилдив ва адаз ганвай т1варц1ихъ къазват1а гекъигун. Суалриз жавабар гун. Ганвай шикилдай суьгьбет туьк1уьрун. Суьгьбетдиз кьил гун. Суьгьбетдин кьилин мана тайинарун. Суалриз жавабар гун. Жуван фикирар лугьун. «Гьарфарин кассада» ц1ийиз чирай гьарфуни чка тайинарун. Алатай тарсара чирай а, и, у, е, о, м, л, ш, ш, с, р, в, з, х, ф, к, г, б, й, т, п, д гьарфар тикрарун.</p>
<p>(48 - чин). Ачух тушир [ж] сес, Ж, ж гьарфар.</p> <p>Ц1ийи гьарф квай гафар к1елун. Предложенияр ва куьруь текст к1елун. Предложенияр интонациядалди к1елун. Хуьруьн агьсакъалар.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [Ж] сес гафара чара авун, характеристика гун, гьарф къалурун, гафара ц1ийи сес чир хьун, чирай гьарф квай слогар ва гафар к1елун. Слогар кк1ана к1елун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди ж гьарф лугьун. Сес сивяй дуьз акъудиз тун. Гафарал суалар эцигун. Суалриз жавабар гун. Гафара [ж] сесинин чка (сифте кьиле, юкьва, эхирда) къалурун. Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганват1а тайинарун. Гафар ат1ай гьарфарикай туьк1уьриз к1елун. Предложенияр интонациядалди к1елун. Схемада ц1ийи гьарфуни чка (сифте кьиле, юкьва, эхирда) тайинарун. Текст к1елун. Текстинин кьилин мана тайинарун. Текст пауза аваз, интонациядалди к1елун. Текст шикилдив ва адаз ганвай т1варц1ихъ къазват1а гекъигун. Суалриз жавабар гун. Текст жуван гафаралди лугьун. Жуван фикирар лугьун. «Гьарфарин кассада» ц1ийиз чирай гьарфуни чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гьарфар тикрарун.</p>
<p>12-таре (49 - чин). Ачух [йз], сес Е, е гьарфар.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [йз] сес гафара чара авун, характеристика гун, гьарф къалурун, гафара ц1ийи сес чир хьун, чирай гьарф квай слогар ва гафар к1елун. Слогар кк1ана к1елун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди е гьарф лугьун. Сес сивяй дуьз акъудиз тун. Гафар слогриз ва сесериз анализ авун. [Йз] сес гафуни сифте кьиле ва эхирда дуьшуьш</p>

<p>Цийи гьарф квай гафар к1елун. Предложенияр ва куьруь текст к1елун. Предложенияр интонациядалди к1елун. Диде виридалайни играми инсан.</p>	<p>жезвай гафар кхьин. Гафара сесеринни гьарфарин кьадаррин гъавурда тун. Е гьарф гафунин сифте кыле, юкьва ва эхирда авай гафар к1елун. Схемадай слогар к1елун. Сюжет авай щикилдай суьгьбет туьк1уьрун. Суьгьбетдиз кьил гун. Суьгьбетдин кылин мана тайинарун. Суьгьбет жуван гафаралди лугьун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Суьгьбетда предложенийрин сергьятар вилив хуьн. Ганвай шикил суьгьбетдив кьазват1а гекьигун. Жуван фикирар лугьун. «Гьарфарин кассада» ц1ийиз чирай гьарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гьарфар тикрарун.</p>
<p>(50 - чин). Ачух [о] сес, О, о гьарфар.</p> <p>Цийи гьарф квай гафар к1елун. Предложенияр ва куьруь текст к1елун. Предложенияр интонациядалди к1елун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [О] сес гафара чара авун, характеристика гун, гьарф къалурун, гафара ц1ийи сес чир хьун, чирай гьарф квай слогар ва гафар к1елун. Слогар кк1ана к1елун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди о гьарф лугьун. Сес сивяй дуьз акьудиз тун. Гафара [о] сес чара авун ва адан чка (сифте кыле, юкьва, эхирда) тайинарун. Ат1ай гьарфарикай гафар туьк1уьрун. Слогар к1елун. Гафар слогралди к1елун. Предложенияр кк1ана к1елун. Предложенияр пауза хвена к1елун. Гафар группайриз паюн. Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганват1а тайинарун. Ганвай гафарикай предложенияр туьк1уьрун. Шикилдай суьгьбет туьк1уьрун. Суьгьбетдиз кьил гун. Суьгьбетдин кылин мана тайинарун. Жуван фикирар лугьун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. «Гьарфарин кассада» ц1ийиз чирай гьарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай а, а, у, е, о, м, л, н, ш, с, р, в, з, х, б, й, т, п, д, ж гьарфар тикрарун.</p>
<p>13- тарс (51--52 чинар). Ачух тушир [ч] сес, Ч, ч гьарфар.</p> <p>Цийи гьарф квай гафар к1елун. Предложенияр ва куьруь текстер к1елун. Предложенияр интонациядалди к1елун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [Ч] сес гафара чара авун, характеристика гун, гьарф къалурун, гафара ц1ийи сес чир хьун, чирай гьарф квай слогар ва гафар к1елун. Слогар кк1ана к1елун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди ч гьарф лугьун. Ат1ай гьарфарикай гафар туьк1уьрун. Сес сивяй дуьз акьудиз тун. Къвед-пуд слогдин гафар слогралди к1елун. Схемада ганвай гафар лугьун ва гафара Ч гьарфунин чка тайинарун. (сифте кыле, юкьва, эхирда). Ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганват1а тайинарун. Ганвай гафар слогралди к1елун. Гафар группайриз паюн. Ганвай шикилдай суьгьбет туьк1уьрун. Суьгьбетдин кылин мана тайинарун. Ам жуван</p>

<p>К1валин кьушар.</p>	<p>гафаралди лугьун. Шикил суьгьбетдив кьазват1а гекьигун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Жува к1вале диде-бубадиз гьихьтин куьмекар гузват1а лугьун. К1валин кьушарихь гьик1 гелкьазват1а суьгьбет авун. Текст туьк1уьрун. Текстиниз кьил гун. Текстинин кьилин фикир тайинарун. Текст жуван гафаралди суьгьбет авун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Жуван фикирар лугьун. «Гьарфарин кассада» цийиз чирай гьарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гьарфар тикрарун.</p>
<p>(52 - чин). Ачух тушир [ч] сес, Ч, ч гьарфар (давамарун). Цийи гьарф квай гафар к1елун. Предложенияр ва куьруь текстер к1елун. Предложенияр интонациядалди к1елун. Чайхана</p>	<p>Шикилрихь галаз таниш хьун. [Ч] сес гафара чара авун, характеристика гун, гьарф кьалурун, гафара цийи сес чир хьун, чирай гьарф квай слогар ва гафар к1елун. Слогар кк1ана к1елун. Муаллимдихь галаз хордалди ва кьилди-кьилди ч гьарф лугьун. А1тай гьарфарикай гафар туьк1уьрун. Сес сивяй дуьз акьудиз тун. Схемада ганвай гафар лугьун ва гафара Ч гьарфунин чка тайинарун. (сифте кьиле, юкьва, эхирда). Ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганват1а тайинарун. Ганвай гафар слогралди к1елун. Гафар группайриз паюн. К1вале ишлемишзавай хуьрекдин кьапарин т1варар лугьун. Ганвай шикилдай суьгьбет туьк1уьрун. Суьгьбетдин кьилин мана тайинарун. Ам жуван гафаралди лугьун. Шикил суьгьбетдив кьазват1а гекьигун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Жуван фикирар лугьун. «Гьарфарин кассада» цийиз чирай гьарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гьарфар тикрарун.</p>
<p>(53 - 54 чинар). Ачух тушир [ц] сес, Ц, ц гьарфар. Цийи гьарф квай гафар к1елун. Предложенияр ва куьруь текстер к1елун. Предложенияр интонациядалди к1елун. Зегьметди инсан уяхарда.</p>	<p>Шикилрихь галаз таниш хьун. [Ц] сес гафара чара авун, характеристика гун, гьарф кьалурун, гафара цийи сес чир хьун, чирай гьарф квай слогар ва гафар к1елун. Слогар кк1ана к1елун. Муаллимдихь галаз хордалди ва кьилди-кьилди ц гьарф лугьун. А1тай гьарфарикай гафар туьк1уьрун. Сес сивяй дуьз акьудиз тун. Схемада ганвай гафар слогралди к1елун. Суалдин ишараяр алай чкайрал герек гьарфар эхцигна слог к1елун. Схемада ганвай гафар лугьун ва гафара Ч гьарфунин чка тайинарун. (сифте кьиле, юкьва, эхирда). Ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганват1а тайинарун. Ганвай шикилдай суьгьбет к1елун. Суьгьбетдин кьилин мана тайинарун. Ам жуван гафаралди</p>

	<p>лугъун. Шикил суьгьбетдив къазватла гекъигун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Жуван фикрар лугъун. Зегьмет кIан хьуникай, адал инсанди абур гьйдаиди гъавурда тун. «Гъарфарин кассада» цIийиз чирай гъарфуни чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гъарфар тикрарун.</p>
<p>(53 - 54 чинар). Ачух тушир [ц] сес, Ц, ц гъарфар (давамарун). ЦIийи гъарф квай гафар кIелун. Предложенияр ва куьруь текстер кIелун. Предложенияр интонациядалди кIелун. Бубайрин мисалар.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [Ц] сес гафара чара авун, характеристика гун, гъарф къалурун, гафара цIийи сес чир хьун, чирай гъарф квай слогар ва гафар кIелун. Слогар ккIана кIелун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди ц гъарф лугъун. АtIай гъарфарикай гафар туькIуьрун. Сес сивяй дуьз акъудиз тун. Схемадиз ва шикилдиз килигна предложение туькIуьрун. Предложенида шумуд гаф аватIа, гафуна шумуд слог аватIа тайинарун. Бубайрин мисалар кIелун. Предложенира ахъайнавай гафар жува давамар хьувун. Зегьметдикай жуваз чидай мисалар лугъун. Зегьметдал рикI хьун. Ганвай гафарал суалар эцигун. Гафара гъарфуни чка тайинарун. Суьгьбет туькIуьрун. Суьгьбетдиз tIвар гун. Суьгьбетдин килин фикир тайинарун. Суьгьбет жуван гафаралди лугъун. Суалриз жавабар гун. Жуван фикрар лугъун. «Гъарфарин кассада» цIийиз чирай гъарфуни чка тайинарун. Алатай тарсара чирай а, и, у, е, о, м, л, н, ш, с, р, в, з, х, ф, к, г, б, й, т, п, д, ж, ч, ц гъарфар тикрарун.</p>
<p>14- тарс (55 - чин). Ачух сес [йа], Я, я гъарфар. ЦIийи гъарф квай гафар кIелун. Предложенияр ва куьруь текстер кIелун. Предложенияр интонациядалди кIелун. Аялрин яслида. МискIалар.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. [йа] сес гафара чара авун, характеристика гун, гъарф къалурун, гафара цIийи сес чир хьун, чирай гъарф квай слогар ва гафар кIелун. Слогар ккIана кIелун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди я гъарф лугъун. АtIай гъарфарикай гафар туькIуьрун. Сес сивяй дуьз акъудиз тун. Гафар слогриз ва сесериз анализ авун. [йа] сес гафуни сифте кьиле ва юкьва дуьшуьш жезвай гафар кхьин. Гафара сесеринни гъарфарин къадаррин гъавурда тун. Я гъарф гафуни сифте кьиле, юкьва ва эхирда авай гафар кIелун. Текет кIелун. Текстинин килин мана тайинарун. Ам жуван гафаралди лугъун. Текстинин кьил адан манадив къазватIа тайинарун. Жуван фикрар лугъун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. МискIалар кIелун. МискIалриз жавабар гун. Жуваз чидай мискIалар лугъун ва абуруз</p>

	<p>жавабар жагъурун. «Гъарфарин кассада» цлийиз чирай гъарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гъарфар тикрарун.</p>
<p>(56 - чин). Ачух [йу] сес, Ю, ю гъарфар.</p> <p>Цлийи гъарф квай гафар клелун. Предложенияр ва куъруъ текстер клелун. Предложенияр интонацидалди клелун. Майдин суварар.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хъун. [йу] сес гафара чара авун, характеристика гун, гъарф къалурун, гафара цлийи сес чир хъун, чирай гъарф квай слогар ва гафар клелун. Слогар кллана клелун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кылди-кылди ю гъарф лугъун. Аглай гъарфарикай гафар туьклуьрун. Сес сивай дуъз акъудиз тун.</p> <p>Гафар слогриз ва сесериз анализ авун. [йу] сес гафунин сифте киле, юкъва ва эхирда дуъшуъш жезвай гафар жагъурун. Ю гъарфунин кве сес къалурдайдан гъавурда тун. Гафар клелун ва гъарфаринни сесерин къадар тайинарун.</p> <p>Текст клелун. Текстинин килин мана тайинарун. Ам жуван гафаралди лугъун. Текстинин кыл адан манадив къазватла тайинарун. Жуван фикрар лугъун. Муаллимдин суалриз жавабар гун.</p> <p>Предложенияр интонациядалди клелун. «Гъарфарин кассада» цлийиз чирай гъарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гъарфар тикрарун.</p>
<p>15- тарс. (57 - чин). Ачух [йо] сес, Ё, ё гъарфар.</p> <p>Цлийи гъарф квай гафар клелун. Предложенияр ва куъруъ текстер клелун. Предложенияр интонациядалди клелун. Ёлка.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хъун.</p> <p>[Ёо] сес гафара чара авун, характеристика гун, гъарф къалурун, гафара цлийи сес чир хъун, чирай гъарф квай слогар ва гафар клелун. Слогар кллана клелун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кылди-кылди ё гъарф лугъун. Аглай гъарфарикай гафар туьклуьрун. Сес сивай дуъз акъудиз тун.</p> <p>Гафар слогриз, слогар сесериз наюн ва [йо] сес чара авун. Ё гъарф анжах урус члалай чи члалаз атанвай гафара ишлемишдайдан гъавурдик кутун сес гафунин сифте киле, юкъва ва эхирда дуъшуъш жезвай гафар жагъурун. Ё гъарфунин кве сес къалурдайдан гъавурда тун. Гафар клелун ва гъарфаринни сесерин къадар тайинарун.</p> <p>Текст клелун. Текстинин килин мана тайинарун. Ам жуван гафаралди лугъун. Текстинин кыл адан манадив къазватла тайинарун. Шикил текстинихъ галаз къазватла текъигун. Жуван фикрар лугъун. Муаллимдин суалриз жавабар гун.</p> <p>Предложенияр интонациядалди клелун. «Гъарфарин кассада» цлийиз чирай гъарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай а, и, у, е, о, я, ю, ё, м, л, н, ш, с, р, в, з, х, ф, к, г, б, й, т, п, д, ж, ч, ц гъарфар тикрарун.</p>

<p>16- тарс. (58 - чин). Ъ гьарф чирун. (Клеви лишан).</p> <p>Цийи гьарф квай гафар клелун. Предложенияр ва куьруь текстер клелун. Предложенияр интонациядалди клелун. Муьминни Муьминат.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Ъ гьарф къалурун. Ва - ваъ, я - яъ гафар сад-садав гекъигун, Ъ сес чара авун. Ъ гьарф къалурун. Муьмин, Муьминат, подъезд гафар слогриз, слогар сесериз паюн, Ъ чара авун. Ъ гьарф квай гафар атлай гьарфарикай туьклуьрун. Съезд, подъезд хьтин урус члалай атанвай гафара Ъ ишлемишуникай практикадин чирвал гун. (Клеви лишан) Ъ гьарф квай гафар клелун. Текст клелун. Текстинин кьилин мана ачухарун. Текст суйгьбет авун. Суалриз жавабар гун. Шикилдай суйгьбет туьклуьрун. Адаз кьил гун. Суйгьбетдин кьилин фикир тайинарун. Ам жуван гафаралди лугьун. Суалриз жавабар гун. «Гьарфарин кассада» цийиз чирай гьарфунин чка тайинарун.</p>
<p>(59 - чин). Ъ гьарф чирун (хьуьтуьл лишан).</p> <p>Цийи гьарф квай гафар клелун. Предложенияр ва куьруь текстер клелун. Предложенияр интонациядалди клелун. Текст клелун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Ъ гьарф къалурун. Гафара Ъ гьарф чара авун. Урус члалай атанвай альбом, школьник, больница, тетрадь хьтин гафара Ъ ишлемишун лазим тирди практикадин рекъяй чирун. Лагерь, конькияр гафар слогриз пайна атлай гафарикай туьклуьрун. Абур сифте слогралди, ахпа клана санал клелун. (хьуьтуьл лишан) Ъ гьарф квай гафар клелун. Текст клелун. Текстинин кьилин мана ачухарун. Текст суйгьбет авун. Суалриз жавабар гун. Ам жуван гафаралди лугьун. Текстина ахъайнавай гафара кими гьарфар кухтун. Шикилдай суйгьбет туьклуьрун. Адаз кьил гун. Суйгьбетдин кьилин фикир тайинарун. Ам жуван гафаралди лугьун. Суалриз жавабар гун. «Гьарфарин кассада» цийиз чирай гьарфунин чка тайинарун.</p>
<p>17- тарс. (60 - чин). Ачух [ы] сес, Ы гьарф:</p> <p>Цийи гьарф квай гафар клелун. Предложенияр ва куьруь текстер клелун. Предложенияр интонациядалди клелун. Текст клелун.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Ы гьарф къалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди Ы гьарф лугьун. Гафара [ы] сес чара авун. Урус члалай атанвай выставка, дежурный, лыжаяр гафар слогриз ва сесериз анализ авун. [ы] сес квай гафар жагьурун, абур слогриз паюн. Предложение атлай гьарфарикай туьклуьрун. Абур сифте слогралди, ахпа клана санал клелун. Ы гьарф квай гафар клелун. Текст клелун. Текстинин кьилин мана ачухарун. Текст ганвай шикилдихъ кьазватла гекъигун. Текст суйгьбет авун. Суалриз жавабар гун. Ам жуван гафаралди лугьун. Текстина ахъайнавай гафара кими гьарфар кухтун.</p>

	<p>Шикилдай суьгьбет туьклуьрун. Адаз кьил гун. Суьгьбетдин кьилин фикир тайинарун. Ам жуван гафаралди лугьун. Суалриз жавабар гун.</p> <p>«Гьарфарин кассада» цIийиз чирай гьарфунин чка тайинарун.</p> <p>Алатай тарсара чирай а, и, у, е, о, я, ю, ё, м, л, н, ш, с, р, в, з, х, ф, к, г, б, й, т, п, д, ж, ч, ц, ъ, ь гьарфар тикрарун.</p>
<p>(61 - чин).</p> <p>Ачух [уь] сес, Уь, уь гьарфар.</p> <p>ЦIийи гьарф квай гафар кIелун. Предложенияр ва куьруь текстер кIелун. Предложенияр интонациядалди кIелун. Чуьхуьнагар.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун.</p> <p>Уь гьарф кьалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди уь гьарф лугьун. Гафарай [уь] сес чара авун, и сес квай гафар лугьуз тун. Уьзуьм, уьнуьг, уьрдег, уьтуь гафар слогриз паюн, абур атIай гьарфарикай туьклуьрун, сифте слогралди, ахпа ккIана санал кIелун. [Уь] сес сивяй дуьздаказ акьудиз чирун. Ганвай гафарай [уь] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз анализ авун.</p> <p>Схемада ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганватIа тайинарун. Гафарикай предложенияр туьклуьрун. Гафар группайриз паюн.</p> <p>Текст кIелун. Текстиниз кьил гун. Текстинин кьилин мана ачухарун. Текст ганвай шикилдихъ кьазватIа гекьигун. Текст суьгьбет авун. Муалимдин суалриз жавабар гун. Ам жуван гафаралди лугьун.</p> <p>«Гьарфарин кассада» цIийиз чирай гьарфунин чка тайинарун.</p> <p>Алатай тарсара чирай гьарфар тикрарун.</p>
<p>(62 - чин).</p> <p>Ачух [уь] сес, Уь, уь гьарфар (давамарун).</p> <p>ЦIийи гьарф квай гафар кIелун. Предложенияр ва куьруь текстер кIелун. Предложенияр интонациядалди кIелун. Чи хуьр.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун.</p> <p>Уь гьарфуниз характеристика гун.</p> <p>Уь гьарф кьалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди уь гьарф лугьун. Гафарай [уь] сес чара авун, и сес квай гафар лугьуз тун. Хуьр, чуьнгуьр, муьжуьд, куьчяяр гафар слогриз паюн, абур атIай гьарфарикай туьклуьрун, сифте слогралди, ахпа ккIана санал кIелун. [Уь] сес сивяй дуьздаказ акьудиз чирун. Ганвай гафарай [уь] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз анализ авун. Схемада ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганватIа тайинарун.</p> <p>Ганвай шикилдай суьгьбет туьклуьрун. Суьгьбетдиз кьил гун. Суьгьбетдин кьилин мана тайинарун. Ам жуван гафаралди суьгьбет авун. Муаллимдин суалриз жавабар гун.</p> <p>Текст кIелун. Текстинин кьилин мана ачухарун. Текст ганвай шикилдихъ кьазватIа гекьигун.</p> <p>Текст суьгьбет авун. Муалимдин суалриз жавабар гун. Ам жуван гафаралди лугьун.</p> <p>«Гьарфарин кассада» цIийиз чирай гьарфунин чка тайинарун.</p>

	Алатай гарсара чирай гьарфар тикрарун.
<p>18- тарс. (63 - чин). Ачух тушир [гъ] сес, Гъ, гъ гьарфар.</p> <p>Цийи гьарф квай гафар кӀелун. Предложенияр ва куьруь текстер кӀелун. Предложенияр интонациядалди кӀелун. Багъманчи.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Гъ гьарфуниз характеристика гун. Гъ гьарф къалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди гъ гьарф лугьун. Слогар кӀелун. Гафарай [гъ] сес чара авун, и сес квай гафар лугьуз тун. Багъ, Агъалар, багъманчи гафар слогриз паюн, абурун къадар тайинарун, абур атӀай гьарфарикай туькӀуьрун, сифте слогралди, ахпа ккӀана санал кӀелун. [гъ] сес сивяй дуьздаказ акъудиз чирун. Ганвай гафарай [гъ] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз анализ авун. Схемада ачух ва ачух тушир сесер гьи рангуналди ганватӀа тайинарун. Гафарикай предложенияр туькӀуьрун. Гафар группайриз паюн. Ганвай шикилдай суьгьбет туькӀуьрун. Суьгьбетдин кьилин мана тайинарун. Суьгьбет ганвай тӀварцӀихъ къазватӀа гекъигун. Ам жуван гафаралди суьгьбет авун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Текст кӀелун. Текстинин кьилин мана ачухарун. Текст ганвай шикилдихъ къазватӀа гекъигун. Текст суьгьбет авун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Ам жуван гафаралди лугьун. «Гьарфарин кассада» цийиз чирай гьарфунин чка тайинарун. Алатай гарсара чирай гьарфар тикрарун.</p>
<p>(64 - чин). Ачух тушир [гъ] сес, Гъ, гъ гьарфар (давамарун).</p> <p>Цийи гьарф квай гафар кӀелун. Предложенияр ва куьруь текстер кӀелун. Предложенияр интонациядалди кӀелун. Муьгъ.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Гъ гьарфуниз характеристика гун. Гъ гьарф къалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди гъ гьарф лугьун. Слогар кӀелун. Гафарай гъ сес чара авун, и сес квай гафар лугьуз тун. Муьгъ, Гьулан, гьаргъалаг гафар слогриз паюн, абурун къадар тайинарун. Гафар атӀай гьарфарикай туькӀуьрун, сифте слогралди, ахпа ккӀана санал кӀелун. [Гъ] сес сивяй дуьздаказ акъудиз чирун. Ганвай гафарай [гъ] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз анализ авун. Ганвай шикилдай суьгьбет туькӀуьрун. Суьгьбетдин кьилин мана тайинарун. Суьгьбет ганвай тӀварцӀихъ къазватӀа гекъигун. Ам жуван гафаралди суьгьбет авун. Муаллимдин суалриз</p>

	<p>жавабар гун. Текст кӀелун. Текстинин кылин мана ачухарун. Текст ганвай шикилдихъ кызват га гекъигун. Текст суьгъбет авун. Муалимдин суалриз жавабар гун. Ам жуван гафаралди лугъун.</p> <p>«Гьарфарин кассада» цӀийиз чирай гьарфуни чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гьарфар тикрарун. Жуван алакьунриз къимет гун.</p>
<p>(65 - чин). Ачух тушир [къ] сес, Къ, къ гьарфар. ЦӀийи гьарф квай гафар кӀелун. Предложенияр ва куьруь текстер кӀелун. Предложенияр интонациядалди кӀелун. Къазар.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. Къ гьарфуниз характеристика гун. Къ гьарф къалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кылди-кылди къ гьарф лугъун. Слогар кӀелун. Гафарай [къ] сес чара авун, и сес квай гафар лугъуз тун. Къаш, къужа, къазарин гафар слогриз паюн, абурун къадар тайинарун. Гафар атлай гьарфарикай туькӀуьрун, сифте слогралди, ахпа ккӀана санал кӀелун. [Къ] сес сивяй дуьздаказ акъудиз чирун. Ганвай гафарай [къ] сесинин чка тайинарун (сифте кыле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз анализ авун. Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганват га къалурун. Текст кӀелун. Текстиниз кыл гун. Текстина предложенийрин къадар тайинарун. Предложеняр гафариз, гафар слогриз паюн. Текст кӀелун. Текстинин кылин мана ачухарун. Текст ганвай шикилдихъ кызват га гекъигун. Текст суьгъбет авун. Муалимдин суалриз жавабар гун. Ам жуван гафаралди лугъун. «Гьарфарин кассада» цӀийиз чирай гьарфуни чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гьарфар тикрарун. Жуван алакьунриз къимет гун.</p>

(66 - чин).

Ачух тушир [къ] сес, Къ,
къ гьарфар (давамарун).

Цийи гьарф квай гафар
к1елун. Предложенияр ва
куьруь текстер к1елун.

Предложенияр
интонациядалди к1елун.

Къенин йикъалай чун
школьникар я.

Шикилрихъ галаз таниш хьун.

Къ гьарфуниз характеристика гун.

Къ гьарф къалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди **къ** гьарф лугьун. Слогар к1елун. Гафарай [къ] сес **чара авун**, и сес квай гафар лугьуз тун. **Къимет, къугьун, йикъалай** гафар слогриз **паюн**, абурун къадар тайинарун. Гафар атлай гьарфарикай **туьк1уьрун**, сифте слогралди, ахпа **кк1ана** санал к1елун. [Къ] сес сивяй дуьздаказ акъудиз чирун. Ганвай гафарай [къ] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз **анализ авун**.

Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганват1а **къалурун**.

Текст **к1елун**. Текстиниз **къил гун**. Текстина предложенийрин къадар **тайинарун**.

Предложенияр гафариз, гафар слогриз **паюн**.

Текст **к1елун**. Текстинин кьилин мана **ачухарун**. Текст ганвай шикилдихъ къазват1а **гекъигун**.

Текст **суьгьбет авун**. Муалимдин суалриз **жавабар гун**. Ам жуван гафаралди **лугьун**.

«**Гьарфарин кассада**» ц1ийиз чирай гьарфуниин чка **тайинарун**.

Алатай тарсара чирай гьарфар **тикрарун**.

Жуван алакьунриз **къимет гун**.

19- тарс. (67 - чин).

Ачух тушир [хъ] сес, Хъ,
хъ гьарфар.

Цийи гьарф квай гафар
к1елун. Предложенияр ва
куьруь текстер к1елун.

Предложенияр
интонациядалди к1елун.

Хьархьу тар.

Шикилрихъ галаз таниш хьун.

Хъ гьарфуниз характеристика гун.

Хъ гьарф къалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди **хъ** гьарф лугьун. Слогар к1елун. Гафарай [хъ] сес **чара авун**, и сес квай гафар лугьуз тун. **Хъач, мехьер, хьиреяр** гафар слогриз **паюн**, абурун къадар тайинарун. Гафар атлай гьарфарикай **туьк1уьрун**, сифте слогралди, ахпа **кк1ана** санал к1елун. [Хъ] сес сивяй дуьздаказ акъудиз чирун. Ганвай гафарай [хъ] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз **анализ авун**.

Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганват1а **къалурун**.

Текст **к1елун**. Текстиниз **къил гун**. Текстина предложенийрин къадар **тайинарун**.

Предложенияр гафариз, гафар слогриз **паюн**. Текстинин кьилин мана **ачухарун**. Текст ганвай шикилдихъ къазват1а **гекъигун**. Текст **суьгьбет авун**. Муалимдин суалриз **жавабар гун**. Ам жуван

жуван

	<p>гафаралди лугъун. «Гъарфарин кассада» цӀийиз чирай гъарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гъарфар тикрарун. Жуван алакьунриз къимет гун.</p>
<p>(68 - чин). Ачух тушир [хъ] сес, ХЪ, хъ гъарфар (давамарун). ЦӀийи гъарф квай гафар кӀелун. Предложенияр ва куьруь текстер кӀелун. Предложенияр интонациядалди кӀелун. Виридалайни хъсанди.</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хъун. Хъ гъарфуниз характеристика гун. Хъ гъарф къалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва къилди-къилди хъ гъарф лугъун. Слогар кӀелун. Гафарай [хъ] сес чара авун, и сес квай гафар лугъуз тун. Хъел, хъуьруьн, къекъуьн гафар слогриз паюн, абурун къадар тайинарун. Гафар атӀай гъарфарикай туькӀуьрун, сифте слогралди, ахпа ккӀана санал кӀелун. [Хъ] сес сивяй дуьздаказ акъудиз чирун. Ганвай гафарай [хъ] сесинин чка тайинарун (сифте къиле, юкъва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз анализ авун. Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гъи рангаралди ганватӀа къалурун. Текст интонациядалди кӀелун. Текстина предложенийрин къадар тайинарун. Предложенияр гафариз, гафар слогриз паюн. Текстинин къилин мана ачухарун. Текст ганвай шикилдихъ къазватӀа гекъигун. Текст суйгъбет авун. Муалимдин суалриз жавабар гун. Ам жуван гафаралди лугъун. «Гъарфарин кассада» цӀийиз чирай гъарфунин чка тайинарун.</p> <p>Алатай тарсара чирай а, и, у, е, о, я, ю, ё, ы, уь, м, л, н, ш, с, р, в, з, х, ф, к, г, б, й, т, п, д, ж, ч, ц, ь, ь, гъ, къ, хъ гъарфар тикрарун. Жуван алакьунриз къимет гун.</p>

20- тарс. (69 - чин).

Ачух тушир [гь] сес, Гь, гь гьарфар.

Цийи гьарф квай гафар кӀелун. Предложенияр ва куьруь текстер кӀелун.

Предложенияр интонациядалди кӀелун.

Гьайванханада.

Шикилрихъ галаз таниш хьун.

Гь гьарфуниз характеристика гун.

Гь гьарф кьалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди **гь гьарф лугьун.** Слогар кӀелун. Гафарай [гь] сес **чара авун,** и сес квай гафар лугьуз тун. **Гьафте, гьайван, гьайбатлу** гафар слогриз **паюн,** абурун кьадар тайинарун. Гафар атлай гьарфарикай **туькӀуьрун,** сифте слогралди, ахпа **ккӀана** санал **кӀелун.** [Гь] сес сивяй дуьздаказ акьудиз чирун. Ганвай гафарай [гь] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз **анализ авун.**

Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганватӀа **кьалурун.**

Текст **кӀелун.** Текстина предложенийрин кьадар **тайинарун.** Предложенияр гафариз, гафар слогриз **паюн.** Текстинин кьилин мана **ачухарун.** Текст ганвай шикилдихъ кьазватӀа **гекьигун.**

Текст **суюьгьбет авун.** Муалимдин суалриз **жавабар гун.** Ам жуван гафаралди **лугьун.** КӀвалин ва тамун гьайванрикай **суюьгьбет авун.**

«**Гьарфарин кассада**» цӀийиз чирай гьарфунин чка **тайинарун.**

Алатай тарсара чирай гьарфар **тикрарун.**

Жуван алакьунриз **кьимет гун.**

(70. чин).

Ачух тушир [хь] сес, Хь, хь гьарфар.

Цийи гьарф квай гафар кӀелун. Предложенияр ва куьруь текстер кӀелун.

Предложенияр интонациядалди кӀелун.

Михьи кхьинрин тарс.

Шикилрихъ галаз таниш хьун.

Хь гьарфуниз характеристика гун.

Хь гьарф къалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди **хь** гьарф лугьун. Слогар кӀелун. Гафарай [хь] сес **чара авун**, и сес квай гафар лугьуз тун. **Михьи, михьивал, кхьихь** гафар слогриз **паюн**, абурун къадар тайинарун. Гафар атӀай гьарфарикай **туькӀуьрун**, сифте слогралди, ахпа **ккӀана** санал **кӀелун**. [Хь] сес сивяй дуьздаказ акьудиз чирун. Ганвай гафарай [хь] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз **анализ авун**.

Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганватӀа **къалурун**.

Текст **кӀелун**. Текстина предложенийрин къадар **тайинарун**. Предложенияр гафариз, гафар слогриз **паюн**. Текстинин кьилин мана **ачухарун**. Текст ганвай шикилдихъ къазватӀа **гекьигун**.

Текст **суйгьбет авун**. Муалимдин суалриз **жавабар гун**. Ам жуван гафаралди **лугьун**. Сагьламвиликай **суйгьбет авун**.

«Дидедин куьмекчияр» кьил гана **суйгьбет туькӀуьрун**.

«Гьарфарин кассада» цӀийиз чирай гьарфуни чка **тайинарун**.

Алатай тарсара чирай гьарфар **тикрарун**.

Жуван алакьунриз **къимет гун**.

21- тарс. (71 - чин).

Ачух тушир [къ] сес, Къ, къ гьарфар.

Цийи гьарф квай гафар клелун. Предложенияр ва куьруь текстер клелун.

Предложенияр интонациядалди клелун.

Кьин кьун.

Шикилрихъ галаз таниш хьун.

Къ гьарфуниз характеристика гун.

Къ гьарф къалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-къилди **къ** гьарф лугьун. Слогар клелун. Гафарай [къ] сес **чара авун**, и сес квай гафар лугьуз тун. **Кьиф, макьар, ракъ, къаркъулув** гафар слогриз **паюн**, абурун къадар тайинарун. Гафар атлай гьарфарикай **туькљуьрун**, сифте слогралди, ахпа **кклана** санал **клелун**. [Къ] сес сивяй дуьздаказ акьудиз чирун. Ганвай гафарай [къ] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз **анализ авун**. Гафар группайриз **паюн**.

Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганватла **къалурун**.

Текст **клелун**. Текстина предложенийрин къадар **тайинарун**. Предложенияр гафариз, гафар слогриз **паюн**. Текстинин кьилин мана **ачухарун**. Текст ганвай шикилдихъ къазватла **гекьигун**.

Текст **суйьгьбет авун**. Муалимдин суалриз **жавабар гун**. Ам жуван гафаралди **лугьун**. Шикилдай суйьгьбет туькљуьрун. Жегьил аскеррикай суйьгьбет авун.

«Гьарфарин кассада» цийиз чирай гьарфунин чка **тайинарун**.

Алатай тарсара чирай гьарфар **тикрарун**.

Жуван алакьунриз **къимет гун**.

(72 - чин).

Ачух тушир [къ] сес, Къ, къ гьарфар (давамарун).

Цийи гьарф квай гафар клелун. Предложенияр ва куьруь текстер клелун.

Предложенияр интонациядалди клелун.

Мисалар гьун:

Къасуман кьун.

Шикилрихъ галаз таниш хьун.

Къ гьарфуниз характеристика гун. **Къ** гьарф къалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-къилди **къ** гьарф лугьун. Слогар клелун. Гафарай [къ], сес **чара авун**, и сес квай гафар лугьуз тун. **Къасум, къамухъди, къилихъди** гафар слогриз **паюн**, абурун къадар тайинарун. Гафар атлай гьарфарикай **туькљуьрун**, сифте слогралди, ахпа **кклана** санал **клелун**. [Къ] сес сивяй дуьздаказ акьудиз чирун. Ганвай гафарай [къ] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз **анализ авун**. Гафар группайриз **паюн**.

Текст **клелун**. Текстинин кьилин мана **ачухарун**. Текст ганвай шикилдихъ къазватла **гекьигун**.

Текст **суйьгьбет авун**. Муалимдин суалриз **жавабар гун**. Ам жуван гафаралди **лугьун**.

Шикилдай суйьгьбет туькљуьрун. Суйьгьбетдиз кьил гун. Суйьгьбетдти кьилин фикир тайинарун. Жуван фикирар лугьун. Муаллимдин суалриз жавабар гун.

Мисалар ва гьисабунар лугьун.

«Гьарфарин кассада» цийиз чирай гьарфунин чка **тайинарун**.

(74 - чин).

Ачух гушир [п1] сес, П1, п1 гьарфар.

Цийи гьарф квай гафар клелун. Предложенияр ва куьруь текстер клелун.

Миск1алар гьун.

Пинидин багъ.

Шикилрихъ галаз таниш хьун.

Шини, п1узарар, п1инияр гафар слогриз, слогар сесериз наюн ва **п1** сес чара авун. **П1** гьарф къалурун. Аялрив къилди-къилди ва муаллимдихъ галаз хордалди лугъуз тун.

Ганвай гафарай [п1] сесинин чка тайинарун (сифте къиле, юкъва ва эхирда).

Текст клелун. Текстинин къилин мана ачухарун. Текстинин къил адан манадив къазват1а гекъигун. Текст суьгъбет авун. Муаллимдин суалриз жавабар гун.

Шикилдай суьгъбет туьк1уьрун. Суьгъбетдиз къил гун. Суьгъбетдин къилин мана ачухарун. Суьгъбет авун. Жуван фикирар лугъун.

Миск1алриз жавабар гун.

«Гьарфарин кассада» ц1ийиз чирай гьарфунин чка тайинарун.

Алатай тарсара чирай **а, и, у, е, о, я, ю, ё, ы, уь, м, л, н, ш, с, р, в, з, х, ф, к, г, б, й, т, п, д, ж, ч, ц, ь, ь, гь, къ, хь, гь, хь, къ, к1, п1** гьарфар тикрарун.

Жуван алакьунриз къимет гун.

	<p>Алатай тарсара чирай гьарфар тикрарун. Жуван алакьунриз къимет гун.</p>
<p>22- тарс. (73 - чин). Ачух тушир [к1] сес, К1, к1 гьарфар. Цийи гьарф квай гафар к1елун. Предложенияр ва куьруь текстер к1елун. Предложенияр интонациядалди к1елун. Мисалар гьун. Низ гзаф к1анда?</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хьун. К1 гьарфуниз характеристика гун. К1 гьарф кьалурун. Муаллимдихъ галаз хордалди ва кьилди-кьилди к1 гьарф лугьун. Слогар к1елун. Гафарай [к1] сес чара авун, и сес квай гафар лугьуз тун. К1ар, к1араб, к1арасар, кук1варун гафар слогриз паюн, абурун кьадар тайинарун. Гафар ат1ай гьарфарикай туьк1уьрун, сифте слогралди, ахпа кк1ана санал к1елун. [К1] сес сивяй дуьздаказ акьудиз чирун. Ганвай гафарай [к1] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда). Гафар слогриз ва сесериз анализ авун. Гафар группайриз паюн. Шиир пунктуациядин лишанар хвена интонациядалди к1елун. Текст к1елун. Текстинин кьилин мана ачухарун. Текст ганвай шикилдихъ кьазват1а гекьигун. Текст суйгьбет авун. Муалимдин суалриз жавабар гун. Ам жуван гафаралди лугьун. Шикилдай суйгьбет туьк1уьрун. Суйгьбетдиз кьил гун. Суйгьбетдтн кьилин фикир тайинарун. Жуван фикирар лугьун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Дидедикай жуван фикирар лугьун. «Гьарфарин кассада» ц1ийиз чирай гьарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гьарфар тикрарун. Жуван алакьунриз къимет гун.</p>

23- гарс. (75 - чин).

Ачух тушир [т1] сес, Т1, т1 гьарфар.

Цийи гьарф квай гафар клелун. Предложенияр ва куьруь текстер клелун. Миск1алар гьун.

Т1амайрин уст1ар.

Шикилрихь галаз таниш хьун.

Т1ал, т1иб, т1анур, ст1ал гафарай [т1] сес чара авун ва т1 гьарф кьалурун. Гафар ат1ай гьарфарикай туьк1уьрун. Гафар слогриз, слогар сесериз паюн ва [т1] сес чара авун. Т1 гьарф кьалурун. Аялрив кьилди-кьилди ва муаллимдихь галаз хордалди лугьуз тун.

Гафар кл1ана клелун.

Ганвай гафарай [т1] сесинин чка тайинарун (сифте кьиле, юкьва ва эхирда).

Схемайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганват1а кьалурун.

Текст интонациядалди клелун. Текст ролриз пайна клелун. Текстинин кьилин мана ачухарун.

Текстинин кьил адан манадив кьазват1а гекьигун. Текст суьгьбет авун. Муаллимдин суалриз жавабар гун.

Шикилдай суьгьбет туьк1уьрун. Суьгьбетдиз кьил гун. Суьгьбетдин кьилин мана ачухарун. Суьгьбет авун. Жуван фикирар лугьун.

Миск1алриз жавабар гун.

«Гьарфарин кассада» ц1ийиз чирай гьарфунин чка тайинарун.

Алатай тарсара чирай гьарфар тикрарун.

Жуван алакьунриз кьимет гун.

(76-чин)

Ачух-тушир [т1] сес, Т1, т1 гьарфар (давамарун).

Цийи гьарф квай гафар клелун. Предложенияр ва куьруь текстер клелун.

Миск1алар гьун.

Т1анурдин фу.

Шикилрихъ галаз таниш хьун.

Т1анур, т1унут1, Фат1имат гафарай[т1] сес-чара авун ва [т1] гьарф кьалурун. Ганвай гафар ат1ай гьарфарикай **туьк1уьрун**. Гафар слогриз, слогар сесериз **паюн** ва [т1] сес **чара авун. Т1** гьарф кьалурун. Аялрив кьилди-кьилди ва муаллимдихъ галаз хордалди **лугьуз тун.**

Гафар кл1ана **к1елун.**

Ганвай гафарай [т1] сесинин чка **тайинарун** (сифте кьиле, юкьва ва эхирда).

Клеткайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганват1а **кьалурун**. Гафар группайриз **паюн.**

Текст **к1елун**. Текстинин кьилин мана **ачухарун**. Текстинин кьил адан манадив кьазват1а **гекъигун**. Текст **суьгьбет авун**. Муаллимдин суалриз **жавабар гун.**

Ганвай шикилдай суьгьбет **туьк1уьрун**. Суьгьбетдин кьилин мана ачухарун. Суьгьбет авун.

Жуван фикирар **лугьун.**

Миск1алриз **жавабар гун.**

«Гьарфарин кассада» ц1ийиз чирай гьарфунин чка **тайинарун.**

Алатай тарсара чирай гьарфар **тикранун.**

Жуван алакьунриз **къимет гун.**

24-тарс. (79-чин).

Ачух тушир [ч1] сес,
Ч1, ч1 гьарфар.

Цийи гьарф квай гафар
к1елун. Предложенияр ва
куьруь текстер к1елун.

Миск1алар гьун.

Чижерхъан.

Шикилрихъ галаз таниш хьун.

Чиж, ч1ижерхъан, ч1ал гафарай [ч1] сес чара авун ва **ч1** гьарф **къалурун**. Ганвай гафар ат1ай гьарфарикай **туьк1уьрун**. Гафар слогриз, слогар сесериз **паюн** ва [ч1] сес **чара авун**. **Ч1** гьарф **къалурун**. Аялрив кьилди-кьилди ва муаллимдихъ галаз хордалди **лугьуз тун**.

Гафар кк1ана **к1елун**.

Ганвай гафарай [ч1] сесинин чка **тайинарун** (сифте кьиле, юкьва ва эхирда).

Клеткайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганват1а **къалурун**. Гафар сифте слогралди, ахпа кк1ана **к1елун**. Гафар группайриз **паюн**.

Ч1ижерикай чаз вуч хийир ават1а, адакай **суьгьбет авун**.

Текст **к1елун**. Текстинин кьилин мана **ачухарун**. Текстинин кьил адан манадив кьазват1а **гекъигун**. Текст **суьгьбет авун**. Муаллимдин суалриз **жавабар гун**.

Ганвай шикилдай суьгьбет **туьк1уьрун**. Суьгьбетдин кьилин мана ачухарун. Суьгьбет авун. Жуван фикирар **лугьун**.

«Гьарфарин кассада» ц1ийиз чирай гьарфунин чка **тайинарун**.

Алатай тарсара чирай гьарфар **тикрарун**.

Жуван алакьунриз **къимет гун**.

(80 - чин).

Ачух тушир [ч1] сес, **Ч1,**
ч1 гьарфар (давамарун).

Цийи гьарф квай гафар
к1елун. Предложенияр ва
куьруь текстер к1елун.

Миск1алар гьун.

Шиир.

Шикилрихъ галаз таниш хьун.

Чив-ч1ирив, ч1улав, ч1ук, кич1, мич1 гафарай [ч1] сес чара авун ва **ч1** гьарф **къалурун**. Ганвай гафар ат1ай гьарфарикай **туьк1уьрун**. Гафар слогриз, слогар сесериз **паюн** ва [ч1] сес **чара авун**. **Ч1** гьарф **къалурун**. Аялрив кьилди-кьилди ва муаллимдихъ галаз хордалди **лугьуз тун**.

Гафар сифте слогралди, ахпа кк1ана **к1елун**.

Ганвай гафарай [ч1] сесинин чка **тайинарун** (сифте кьиле, юкьва ва эхирда).

Клеткайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганват1а **къалурун**. Гафар сифте слогралди; ахпа кк1ана **к1елун**. Гафар группайриз **паюн**.

(77-чин)

Ачух тушир [ц1] сес,
Ц1, ц1 гьарфар.

Цийи гьарф квай гафар
к1елун. Предложенияр ва
куьруь текстер к1елун.
Миск1алар гьун.

Вац1.

Шикилрихъ галаз таниш хьун.

Ц1ай, ц1иц1, вац1, ц1амар гафарай [ц1] сес чара авун ва [ц1] гьарф кьалурун. Ганвай гафар атлай гьарфикай **туьк1уьрун**. Гафар слогриз, слогар сесериз **паюн** ва [ц1] сес **чара авун**. **Ц1** гьарф кьалурун. Аялрив кьилди-кьилди ва муаллимдихъ галаз хордалди **лугьуз тун**.

Гафар кк1ана **к1елун**.

Ганвай гафарай [ц1] сесинин чка **тайинарун** (сифте кьиле, юкьва ва эхирда).

Клеткайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганват1а **кьалурун**. Гафар группайриз **паюн**.

Текст **к1елун**. Текстинин кьилин мана **ачухарун**. Текстинин кьил адан манадив кьазват1а **гекьигун**. Текст **суьгьбет авун**. Муаллимдин суалриз **жавабар гун**.

Ганвай шикилдай суьгьбет авун. Жуван фикирар **лугьун**.

Миск1алриз **жавабар гун**.

«Гьарфарин кассада» ц1ийиз чирай гьарфунин чка **тайинарун**.

Алатай тарсара чирай гьарфар **тикрарун**.

Жуван алакьунриз **кьимет гун**. суьгьбет **туьк1уьрун**. Суьгьбетдин кьилин мана ачухарун.

(78 чин). **Ачух тушир**
[ц1] сес, **Ц1, ц1 гъарфар**
(давамарун).
Ц1ийи гъарф квай гафар
к1елун. Предложенияр ва
куьруь текстер к1елун.
Миск1алар гъун.

Шикилрихъ галаз **таниш хъун.**

Ц1егъ, бац1и, верц1и, ц1акул гафарай [ц1] сес чара авун ва **ц1_гъарф къалурун.** Ганвай гафар атлай гъарфикай **туьк1уьрун.** Гафар слогриз, слогар сесериз **паюн** ва **ц1 сес чара авун.** **Ц1_гъарф къалурун.** Аялрив кьилди-кьилди ва муаллимдихъ галаз хордалди **лугъуз тун.**

Гафар кк1ана **к1елун.**

Ганвай гафарай [ц1] сесинин чка **тайинарун** (сифте кьиле, юкьва ва эхирда).

Клеткайра ачух ва ачух тушир сесер гьи рангаралди ганватла **къалурун.** Гафар сифте слогралди, ахпа кк1ана **к1елун.** Гафар группайриз **паюн.**

Текст **к1елун.** Текстинин кьилин мана **ачухарун.** Текстинин кьил адан манадив къазватла **гекъигун.** Текст **суйгъбет авун.** Муаллимдин суалриз **жавабар гун.**

Ганвай шикилдай суйгъбет **туьк1уьрун.** Суйгъбетдин кьилин мана ачухарун. Суйгъбет авун.

Жуван фикирар **лугъун.**

«**Гъарфарин кассада**» ц1ийиз чирай гъарфунин чка **тайинарун.**

Алатай тарсара чирай гъарфар **тикрарун.**

Жуван алакьунриз **къимет гун.**

	<p>Шиир кӀелиз. МискӀаприз жавабар жагъурун. Ганвай шикилдай суьгъбет туькӀуьрун. Суьгъбетдин кылин мана ачухарун. Суьгъбет авун. Жуван фикирар лугъун. «Гъарфарин кассада» цӀийиз чирай гъарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гъарфар тикрарун. Жуван алакьунриз къимет гун.</p>
<p>25- тарс. (81 - чин). Ачух тушир [щ] сес, Щ, щ гъарфар. ЦӀийи гъарф квай гафар кӀелун. Предложенияр ва куьруь текстер кӀелун. МискӀалар гъун. Емишар ва салан майваяр</p>	<p>Шикилрихъ галаз таниш хъун. Щётка, ящик, заведующий гафарай [щ] сес чара авун ва щ гъарф кӀалурун. Ганвай гафар атӀай гъарфикай туькӀуьрун. Гафар слогриз, слогар сесериз паюн ва [щ] сес чара авун. Щ гъарф кӀалурун. Аялрив кылди-кылди ва муаллимдихъ галаз хордалди лугъуз тун. Гафар сифте слогралди, ахпа ккӀана кӀелун. Ганвай гафарай [щ] сесинин чка тайинарун (сифте кыле, юкьва ва эхирда). Клеткайра ачух ва ачух тушир сесер гъи рангаралди ганватӀа.</p>
	<p>кӀалурун. Гафар сифте слогралди, ахпа ккӀана кӀелун. Гафикай предложенияр туькӀуьрун. Гафар группайриз паюн. Текст кӀелун. Текстинин кылин мана ачухарун. Текстинин кыл манадихъ къазватӀа гекъигун. Текст суьгъбет авун. Муаллимдин суалриз жавабар гун. Жуван фикирар лугъун. Ганвай шикилдай суьгъбет туькӀуьрун. Суьгъбетдин кылин мана ачухарун. Жуван фикирар лугъун. Михъивилерикай суьгъбетар авун. «Гъарфарин кассада» цӀийиз чирай гъарфунин чка тайинарун. Алатай тарсара чирай гъарфар тикрарун. Жуван алакьунриз къимет гун.</p>

26-таре. (82-чин).

Ачух [э] сес, Э, э гьарфар.

Цийи гьарф квай гафар кӀелун. Предложенияр ва куьруь текстер кӀелун.

Мисалар гьун.

Герой Валентин Эмиров.

Шикилрихъ галаз **таниш хьун.**

Эхирдай, эвелдай, Эсмер, гафарай [э] сес чара авун ва э гьарф кьалурун. Ганвай гафар атӀай гьарфикай **туькӀуьрун.** Гафар слогриз, слогар сесериз **паюн** ва [э] сес **чара авун.** Э гьарф кьалурун. Аялрив кьилди-кьилди ва муаллимдихъ галаз хордалди **лугьуз тун.**

Гафар сифте слогралди, ахпа ккӀана **кӀелун.**

Ганвай гафарай [э] сесинин чка **тайинарун** (сифте кьиле, юкьва ва эхирда).

Гафар сифте слогралди, ахпа ккӀана **кӀелун.**

Текст **кӀелун.** Текстинин кьилин мана **ачухарун.** Текстинин кьил манадихъ кьазватӀа **гекьигун.** Текст **суьгьбет авун.** Муаллимдин суалриз **жавабар гун.** Жуван фикирар **лугьун.**

Геройдин кьегьалвеликай суьгьбет авун. Мисалар гьун.

Ганвай шикилдай суьгьбет

туькӀуьрун. Суьгьбетдин кьилин мана **ачухарун.** Суьгьбетдиз кьил гун. Муаллимдин суалриз **жавабар гун.**

«**Гьарфарин кассада**» цӀийиз чирай гьарфунин чка **тайинарун.**

Алатай тарсара чирай гьарфар **тикрарун.**

Жуван алакьунриз **къимет гун.**

(82 - чин).

Ачух тушир [э] сес, Э, э гьарфар (давамарун).

Цийи гьарф квай гафар кӀелун. Предложенияр ва куьруь текстер кӀелун.

Мисалар гьун.

Герой Эсед Салигьов.

Шикилрихъ галаз **таниш хьун.**

Эсед, Эмин, эберун, эбеди гафарай [э] сес чара авун ва э гьарф кьалурун. Ганвай гафар атӀай гьарфикай **туькӀуьрун.** Гафар слогриз, слогар сесериз **паюн** ва [э] сес **чара авун.** Э гьарф кьалурун. Аялрив кьилди-кьилди ва муаллимдихъ галаз хордалди **лугьуз тун.**

Гафар сифте слогралди, ахпа ккӀана **кӀелун.**

Ганвай гафарай [э] сесинин чка **тайинарун** (сифте кьиле, юкьва ва эхирда).

Гафар сифте слогралди, ахпа ккӀана **кӀелун.** Гафарикай предложенияр **туькӀуьрун.** Гафар группайриз **паюн.**

Текст **кӀелун.** Текстинин кьилин мана **ачухарун.** Текстинин кьил манадихъ кьазватӀа **гекьигун.** Текст **суьгьбет авун.** Муаллимдин суалриз **жавабар гун.**

Ганвай шикилдай суьгьбет

туькӀуьрун. Суьгьбетдин кьилин мана **ачухарун.** Жуван фикирар **лугьун.** Игитдин кьегьалвеликай суьгьбет авун. Мисалар гьун.

«**Гьарфарин кассада**» цӀийиз чирай гьарфунин чка **тайинарун.**

Алатай тарсара чирай гьарфар